

A Magyar Nemzeti Bank 27/2018. (XII.10.) számú ajánlása

a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról

Az ajánlás célja a pénzügyi szervezetek védelmi vonalaival kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás kidolgozása során az MNB figyelembe vette az Európai Bankhatóság (EBA) által 2017. szeptember 26-án közzétett, a belső irányításról szóló iránymutatást (EBA/GL/2017/11)¹, az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) által 2012 júliusában közzétett, a megfelelési funkcióra vonatkozó MIFID-követelmények bizonyos szempontjairól szóló iránymutatásokat (ESMA/2012/388)², az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (EIOPA) által 2015 szeptemberében közzétett, az irányítási rendszerre vonatkozó iránymutatásokat (EIOPA-BoS-14/253)³, valamint a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról szóló 5/2016. (VI. 6.) MNB ajánlást, illetve a hazai szabályozási környezet változását.

Az ajánlás címzettjei a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 39. § (1) bekezdésében meghatározott törvények hatálya alá tartozó szervezetek, ideértve az Európai Unió másik tagállamában vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államban (a továbbiakban együtt: EGT-állam) székhellyel rendelkező (EGT-állambeli), továbbá az EGT-államon kívüli országban székhellyel rendelkező (harmadik országbeli) pénzügyi szervezet magyarországi fióktelepét (a továbbiakban együtt: pénzügyi szervezet). Az MNB azonban a kibocsátók számára is javasolja az ajánlásban megfogalmazott felügyeleti elvárások követését.

Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a biztosítók és a viszontbiztosítók belső védelmi vonalai tekintetében az MNB a jelen ajánlás általános elvárásaihoz képest speciális elvárásokat is megfogalmazott a biztosítók és viszontbiztosítók irányítási rendszeréről szóló 4/2016. (VI. 6.) MNB ajánlásban⁴.

Jelen ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban természetesen továbbra is kötelesek.

---

¹https://www.eba.europa.eu/documents/10180/2164689/Guidelines+on+Internal+Governance+%28EBA-GL-2017-11%29_HU.pdf/dc9cda43-84ae-4b24-8030-4ba35cefc45e

²https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/2012-388_hu.pdf

³https://eiopa.europa.eu/GuidelinesSII/EIOPA_Guidelines_on_System_of_Governance_HU.pdf

⁴ Az általános elvárások módosulására tekintettel a jövőben a 4/2016. (VI. 6.) MNB ajánlás is áttekintésre, szükség esetén módosításra kerül.

Az ajánlásban foglaltak összhangban állnak a pénzügyi szervezetek működésének európai kereteit meghatározó előírásokkal.

II. Értelmező rendelkezések

1. Jelen ajánlás alkalmazásában ágazati jogszabályok:
  - 1.1. az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény,
  - 1.2. a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló 1994. évi XLII. törvény,
  - 1.3. a lakástakarékpénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény,
  - 1.4. a jelzálog-hitelintézetéről és a jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. törvény,
  - 1.5. a magánnyugdíjról és a magán-nyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény,
  - 1.6. a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény,
  - 1.7. a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény,
  - 1.8. a foglalkoztatói nyugdíjról és intézményeiről szóló 2007. évi CXVII. törvény,
  - 1.9. a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.),
  - 1.10. a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény,
  - 1.11. a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: integrációs törvény),
  - 1.12. az egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény,
  - 1.13. a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.),
  - 1.14. a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügy tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény,
  - 1.15. a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.),
  - 1.16. az ÁÉKBV-alapkezelőre vonatkozó szervezeti, összeférhetetlenségi, üzletviteli és kockázatkezelési követelményekről szóló 79/2014. (III. 14.) Korm. rendelet,
  - 1.17. a biztosítók és a viszontbiztosítók csoportfelügyeletével kapcsolatos részletes szabályokról szóló 436/2016. (XII. 16.) Korm. rendelet,
  - 1.18. a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: CRR),
  - 1.19. a piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. április 16-i 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet,
  - 1.20. a 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a mentességek, az általános működési feltételek, a letétkezelők, a tőkeáttétel, az átláthatóság és a felügyelet tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2012. december 19-i 231/2013/EU

- felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet,
- 1.21. biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009/138/EK parlamenti és tanácsi irányelv (Szolvencia II) kiegészítéséről szóló 2014. október 10-i (EU) 2015/35 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet,
  - 1.22. a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a befektetési vállalkozások szervezeti követelményei és működési feltételei, valamint az irányelv alkalmazásában meghatározott kifejezések tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2016. április 25-i (EU) 2017/565 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet,
  - 1.23. a CRR-ben foglalt felhatalmazások alapján kiadott szabályozás- és végrehajtástechnikai standardok,
  - 1.24. az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben foglalt felhatalmazások alapján kiadott szabályozási- és végrehajtástechnikai standardok,
  - 1.25. a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II) szóló 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglalt felhatalmazások alapján kiadott szabályozás- és végrehajtástechnikai standardok.

III. Általános elvek

III.1. A belső védelmi vonalak felépítése

2. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan belső védelmi vonalakat alakítson ki és működtessen, amelyek elősegítik a pénzügyi szervezet:
  - a) prudens, megbízható és hatékony, a jogszabályoknak és belső szabályzatoknak megfelelő működését,
  - b) eszközeinek, a tulajdonosok és az ügyfelek pénzügyi szervezettel összefüggő gazdasági érdekeinek, valamint társadalmi céljainak védelmét,
  - c) zavartalan és eredményes működését, az intézménnyel szembeni bizalom fenntartását.

A pénzügyi szervezet belső védelmi vonalainak legfontosabb feladata, hogy preventív és proaktív módon járuljon hozzá e célok teljesüléséhez azáltal, hogy a működés során esetlegesen keletkező problémákat, hiányosságokat a lehető legkorábbi fázisban, már a keletkezésükkor, de lehetőség szerint még azt megelőzően azonosítják és kezelik, biztosítva ez által a megoldás gyorsaságát és hatékonyságát. A belső védelmi vonalak elsődleges szűrő szerepet töltenek be a pénzügyi közvetítőrendszer biztonságos működését garantáló védelmi hálóban.

3. A pénzügyi szervezet belső védelmi vonalait a felelős belső irányítás (internal governance⁵) és

---

⁵ A kifejezések angol nyelvű megadása az MNB azon törekvését fejezi ki, hogy az ajánlásban az elfogadott nemzetközi terminológia az adott kifejezés tartalmát lefedő lehető legpontosabb módon kerüljön közvetítésre a pénzügyi szervezetek számára.

a belső kontroll (internal control) funkciók alkotják.

4. A felelős belső irányítás megvalósítását a pénzügyi szervezet a megfelelő szervezeti felépítés, szervezet, testületi rendszer kialakításával és működtetésével, valamint az irányítási (management) és a felügyelési (supervision) funkciók gyakorlásával biztosítja. Az irányítási funkció gyakorlása magában foglalja az ügyintézési és képviselési feladatok ellátását, a felügyelési funkció gyakorlása pedig a nyomon követési, az ellenőrzési és felügyelési feladatok ellátását. A felelős belső irányítás (internal governance) a felelős vállalatirányítás (corporate governance) részeként értelmezendő, és annyiban szűkebb annál, hogy nem fedi le a tulajdonosokkal és a pénzügyi szervezet egyéb érdekelt feleivel való kapcsolatokat.

A belső kontroll funkciók közé sorolandó a kockázati kontroll funkció (risk control function), a megfelelési biztossági funkció (compliance function) és a belső ellenőrzési funkció (internal audit function) (a továbbiakban együtt: belső kontroll funkciók).

III.2. Csoportszintű működés

5. Az ágazati jogszabályok alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító (a továbbiakban: irányító pénzügyi szervezet) esetében az MNB elvárja, hogy a belső védelmi vonalak csoport szinten is kialakításra és működtetésre kerüljenek, továbbá, hogy az irányító pénzügyi szervezet a csoport tagjai tekintetében – függetlenül azok székhelyétől – a belső védelmi vonalakkal összefüggésben is irányítási és felügyelési funkciót alakítson ki és működtessen. E cél elérése érdekében alapvető fontosságú, hogy a csoporton belül azonos alapelveken – feltéve, hogy az nem ellentétes valamely csoporttag esetében releváns helyi szabályozással – nyugvó belső irányítási és kontroll gyakorlat valósuljon meg, amely tekintetben a felelősséget az irányító pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete viseli.
6. A belső védelmi vonalak csoportszintű kialakítása és működtetése során – mind az irányító pénzügyi szervezet, mind pedig a csoporttagok részéről – az MNB a belső védelmi vonalat alkotó valamennyi részterületen (felelős belső irányítás, belső kontroll funkciók) elvárja a csoportként történő szolgáltatásnyújtás és működés sajátosságainak, valamint a csoport egésze, illetve a csoporttagok kockázatainak figyelembevételét. Ennek keretében az irányító pénzügyi szervezet a döntések meghozatala során figyelembe veszi a csoport tagjaira gyakorolt hatásokat is, a csoporttagok pedig olyan belső irányítási és kontroll környezetet teremtenek, amely biztosítja, hogy az irányító pénzügyi szervezet részéről hozott döntés ne veszélyeztethesse a csoporttagok biztonságos irányítását és működését, a csoporttagokra vonatkozó jogszabályi előírások betartását, valamint a tulajdonosi jogok érvényesülését.
7. A védelmi vonalak csoportszintű kialakításának és működtetésének legfontosabb eszközei:
  - a) az üzleti modell jellegével, a folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival,

kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban kialakított csoport szerkezet, szervezeti felépítés és működési struktúra (beleértve a függetlenséget, illetve a megfelelő ellensúlyokat biztosító testületi rendszerek kiépítését is), felelősségi, hatásköri és jelentési rendszer,

- b) a csoportszintű belső irányítási és kontroll politikák elfogadása és gyakorlati alkalmazása,
- c) a csoporttagok belső irányítási és kontroll funkciói tekintetében irányítási, felvigyázási funkciók gyakorlása,
- d) csoportszintű belső kontroll funkciók kialakítása és működtetése.

A belső védelmi vonalak kialakításának és működtetésének csoportszintű vonatkozásait érintő részletes elvárásokat az ajánlás további, érintett pontjai tartalmazzák.

- 8. Amennyiben valamely pénzügyi szervezet anyavállalata nem magyarországi székhelyű pénzügyi szervezet, illetve egyéb módon tagja valamely nemzetközi pénzügyi csoportnak, az MNB elvárja, hogy a jogszabályi előírásoknak és a jelen ajánlás elvárásainak megfelelően, a pénzügyi szervezet belső védelmi vonalainak kialakítása és működtetése álljon összhangban, illetve illeszkedjen a csoport által alkalmazott alapelvekhez, megoldásokhoz.
- 9. A szövetkezeti hitelintézet a belső védelmi vonalait az integrációs törvénnyel összhangban és a szövetkezeti hitelintézetek integrációjának központi szervével, az Integrációs Szervezet által meghatározott módon alakítja ki.

III. 3. Arányosság

- 10. A pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalait, valamint az azok részét képező egyes elemeket a vonatkozó jogszabályi előírások betartásával és a prudens működés biztosításával, az alkalmazott üzleti modell jellegével, továbbá a pénzügyi szervezet/csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival – beleértve a szervezeti formából adódó jellemzőket is –, kiterjedtségével, összetettségével, kockázataival és a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepével összhangban alakítja ki és működteti. Az arányosság elvét figyelembevevő alkalmazás egyaránt vonatkozik az ajánlás alapján elvárt belső politikákra, szabályozásokra, szervezeti megoldásokra, valamint a megvalósuló gyakorlatokra, eljárásokra.

Az arányosság elvének érvényre juttatása érdekében, a pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalait különösen az alábbiakra tekintettel alakítja ki:

- a) a pénzügyi szervezet/csoport mérete;
- b) a pénzügyi szervezet/csoport földrajzi jelenléte, az egyes joghatóságok tekintetében folytatott tevékenységek nagyságrendje;
- c) a pénzügyi szervezet jogi formája, beleértve azt is, hogy a pénzügyi szervezet tagja-e pénzügyi csoportnak, és ha igen, milyen súlyt képvisel a csoporton belül;

- d) a pénzügyi szervezet tőzsdén jegyzett gazdálkodó szervezet-e;
- e) a tőkekövetelmények mérésére a pénzügyi szervezet használ-e belső modelleket;
- f) a pénzügyi szervezet/csoport által folytatott tevékenységek és szolgáltatások típusa;
- g) a pénzügyi szervezet/csoport üzleti modellje és stratégiája, figyelembevéve a BMA értékelés eredményét is⁶; az üzleti tevékenységek jellege és összetettsége, valamint a pénzügyi szervezet/csoport szervezeti struktúrája;
- h) a pénzügyi szervezet/csoport kockázati stratégiája, kockázati étvágya és aktuális kockázati profilja, figyelembevéve az ICAAP és ILAAP⁷, illetve ORSA⁸ értékelés eredményét is;
- i) a pénzügyi szervezet/csoport tulajdonosi és finanszírozási struktúrája;
- j) a pénzügyi szervezet/csoport ügyfeleinek jellege (például lakossági ügyfelek, kisvállalkozások, közintézmények, egyéb pénzügyi szervezetek), a termékek és szerződések összetettsége;
- k) kiszervezett tevékenységek köre és értékesítési csatornák;
- l) a meglévő információtechnológiai (IT) rendszerek, beleértve a szolgáltatásfolytonossági rendszereket és az e területhez tartozó tevékenységek kiszervezését.

III.4. Egyéb elvárások

11. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport belső védelmi vonalainak rendszerét írásban rögzítse, kitérve legalább az 1. melléklet szerinti elemekre.
12. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete (jogszabályban, illetve belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – és módon) rendszeresen értékelje a pénzügyi szervezet/csoport belső védelmi vonalait, az azok részét képező egyes részrendszerek felépítését és működését, és gondoskodik az esetlegesen szükségessé váló korrekciós lépések megfelelő időben történő megtételéről, valamint azok nyomon követéséről.
13. Az MNB az ajánlásban a belső védelmi vonalak kialakításával és működtetésével összefüggésben több helyen fogalmazza meg elvárását belső politika elfogadására és alkalmazására. Az MNB a belső politikák konkrét formáját tekintve számos megoldást elfogadhatónak tart. Így az egyes politikák megfogalmazása elképzelhető önálló dokumentumban, más politikák vagy belső szabályzatok, eljárásrendek, ügyrendek stb. részeként is. Elvárás ugyanakkor, hogy a pénzügyi szervezet az MNB megkeresésére képes

⁶<https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok/modszertani-kezikonyvek/icaap-ilaap-bma-felugyeleti-felulvizsgalatok>

⁷<https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok/modszertani-kezikonyvek/icaap-ilaap-bma-felugyeleti-felulvizsgalatok>

⁸<https://www.mnb.hu/letoltes/3-2016-ajanlas-sajat-kockazat-es-szavatolotoke-ertekeles.pdf>

legyen annak bemutatására, hogy azokon a területeken (például vezető tisztségviselők kinevezése, kockázat kontroll, megfelelőség biztosítás), ahol az MNB – a jogszabályi előírásokon túl – belső politika kialakítását várja el, a kitűzött és követett célok, alapelvek, valamint legfontosabb gyakorlatok előre és egyértelműen rögzítettek legyenek. A pénzügyi szervezet/csoport által kialakított politikákkal szembeni további általános elvárás, hogy valamely irányítási vagy felvigyázási funkciót betöltő testület által elfogadásra, szervezeten belüli kommunikálásra és rendszeres (jogszabályban, illetve belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – és módon) felülvizsgálatra kerüljenek, továbbá, hogy a pénzügyi szervezet/csoport gyakorlata mindenkor feleljen meg a kialakított politikáknak.

14. Az MNB az ajánlásban a pénzügyi szervezetek belső védelmi vonalaival kapcsolatos elvárásait szektorsemleges módon fogalmazza meg, annak ellenére, hogy a nemzetközi és a hazai szabályozási háttér szektoronként eltérő követelményrendszere ezt sok esetben nem segíti elő. Az ajánlás ennek megfelelően arra törekszik, hogy összefoglalja a belső védelmi vonalak működtetésével kapcsolatos legjobbnak tartott gyakorlatokat, melyet a pénzügyi szervezet az MNB elvárása alapján a rá vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével és az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvével összhangban alkalmaz. Az ágazati jogszabályok bizonyos szektorok, pénzügyi szervezet típusok, illetve témák tekintetében az ajánlásban megfogalmazottakkal azonos, illetve bizonyos esetekben szigorúbb előírásokat határoznak meg. Ez utóbbiak betartása minden esetben elsőbbséget élvez az MNB elvárásainak követésével szemben.⁹

15. Az elterjedt nemzetközi gyakorlattal összhangban az ajánlás a vezető testületek funkció szerinti megkülönböztetését alkalmazza, elkülönítve egymástól az irányítási funkciót betöltő testületet a felvigyázási funkciót betöltő testülettől. A magyarországi gyakorlatban az irányítási funkciót betöltő testület jellemzően az igazgatóság (pénztárak esetében az igazgatótanács), a felvigyázási funkciót betöltő testület pedig a felügyelőbizottság (pénztárak esetében az ellenőrző bizottság).¹⁰ Amennyiben egy pénzügyi szervezetnél igazgatóság nem kerül létrehozásra, az MNB elvárja, hogy az irányítási funkciót betöltő testület vonatkozásában megfogalmazott elvárásokat a pénzügyi szervezet az igazgatóság jogszabályban meghatározott jogait gyakorló vezérigazgatóra alkalmazza.

---

⁹ Az ajánlás ezekre lábjegyzetek formájában hívja fel a figyelmet.

¹⁰ A Hpt.-ben az irányítási funkciót betöltő testületnek az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület, a felvigyázási funkciót betöltő testületnek a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testület feleltethető meg.

IV. Felelős belső irányítás

IV.1. Alapelvek

16. Az MNB kiemelt fontosságúnak tartja, hogy mint a működés minőségét és biztonságosságát alapvetően meghatározó tényezőt, a pénzügyi szervezet megfelelő, az ajánlásban megfogalmazott legjobb gyakorlatokra épülő belső irányítási rendszert alakítson ki és működtessen.
17. Az MNB az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva a sokrétű tevékenységet folytató, nagyméretű, nemzetközileg is aktív szervezetekkel szemben magasabb szervezeti és irányítási követelmények teljesítését várja el, mint a kisebb, kevésbé bonyolult tevékenységet végző, illetve nemzetközileg inaktív, csak hazai környezetben működő pénzügyi szervezetekkel szemben.

IV.2. Szervezeti és működési keretek

IV.2.1. Szervezeti felépítés, szervezet

18. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport olyan, írásban rögzített szervezeti felépítés és működési struktúra keretein belül folytassa tevékenységét, amely megfelelő alapot biztosít a pénzügyi szervezet/csoport, illetve a kiszervezett tevékenységek hatékony és biztonságos irányításához, valamint a felvigyázási és kontroll funkciók gyakorlásához. Ezzel összefüggésben elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan szervezeti felépítést és működési struktúrát alakítson ki, amely segíti és támogatja az irányítási funkciót betöltő testületet a pénzügyi szervezetet/csoportot érintő kockázatok átlátásában és hatékony menedzselésében, valamint az MNB-t a mikro- és makroprudenciális felügyeleti tevékenysége ellátásában.
19. Az MNB elvárása alapján a jelentési vonalaknak, valamint a felelősségek és hatáskörök megosztásának a pénzügyi szervezeten/csoporton belül, illetve a kiszervezett tevékenységek tekintetében megfelelően szabályozottnak és dokumentáltnak, világosnak, pontosnak, egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, összefüggőnek, továbbá a szervezeten belüli információáramlást, a beszámoltatást és ellenőrzést, a hiányosságok korrigálását lehetővé tevőnek, a IV.8. pont szerinti érdekkonfliktusok és hatásköri összeütközések megelőzését, kezelését biztosítónak, betarthatónak és kikényszeríthetőnek kell lenniük. Ezek kialakítása, az alkalmazottak felé történő kommunikálása és folyamatos működtetése a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testületének elsődleges felelőssége.
20. Azokban az esetekben, ahol az üzleti jelentési vonalak nem egyeznek meg a pénzügyi szervezet

vagy a csoport jogi értelemben vett szerkezetével, az MNB elvárja annak biztosítását, hogy az egyes területek feladatai és hatáskörei egyértelműek és átláthatók legyenek.

21. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete ismerje és átlássa a pénzügyi szervezet/csoport szervezeti felépítését és működési struktúráját, valamint biztosítsa, hogy az összhangban álljon a pénzügyi szervezet/csoport stratégiájával, kockázati profiljával és a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepével. További elvárás, hogy a pénzügyi szervezet vezetése értse az alkalmazott szervezeti felépítés és működési struktúra, illetve csoport szerkezet célját és átlássa annak kockázatait.
22. Az MNB elvárja a pénzügyi szervezet szervezeti felépítésének és működési struktúrájának, illetve a pénzügyi csoport szerkezetének rendszeres (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – történő) és minden, a pénzügyi szervezetet/csoportot érintő jelentős változás (például a külső környezet megváltozása, új leányvállalat alapítása, valamely csoporttag eladása, vállalatfelvásárlás) esetén történő soron kívüli – dokumentált módon történő – felülvizsgálatát és szükség esetén annak megfelelő időben történő módosítását.
23. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testületének felelősségi körébe tartozik a pénzügyi szervezet politikáinak az új szervezeti struktúrák által igényelt felülvizsgálata, illetve szükség esetén új politikák kidolgozása.

IV.2.2. Komplex struktúrák, nem szokványos vagy nem transzparens tevékenységek

24. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet átlátható szervezeti kereteket és működési struktúrákat alakítson ki. A gazdasági vagy jogi célokkal nem indokolható, homályos vagy indokolatlanul bonyolult, az alkalmazottak és a hatóságok számára nem érthető vagy a pénzügyi közvetítőrendszert érintő bűncselekmények (pénzmosás, terrorizmus finanszírozása, csalás stb.) elkövetését lehetővé tevő szervezeti felépítést, továbbá a rögzített szervezeti felépítéstől eltérő működési gyakorlatot az MNB nem tartja elfogadhatónak.
25. Mind a pénzügyi szervezet, mind pedig az MNB részéről különös figyelmet igényelnek az alábbi gyakorlatok:
  - a) komplex, de megfelelő indokokkal alátámasztható szervezeti keretek és működési struktúrák kialakítása, ideértve például a különleges célú gazdasági egységen, vagy más hasonló megoldáson keresztül történő szolgáltatásnyújtást;
  - b) a szokásos sztenderdektől eltérő, vagy a pénzügyi szervezet, illetve az ügyfelek számára nehezen átlátható szolgáltatások, termékek nyújtása, továbbá
  - c) az olyan országokban folytatott tevékenységek, amelyeknek pénzügyi szabályozási gyakorlata a nemzetközi és a hazai normáktól, ajánlásoktól vagy szabályozástól lényegesen eltér.

26. Az MNB elvárja, hogy a 25. pont szerinti gyakorlatot a pénzügyi szervezet/csoport csak kellő körültekintéssel, megfelelően átgondolt, a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete által jóváhagyott és rendszeresen (belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az éves felülvizsgálatot az MNB jó gyakorlatnak tartja – és módon) felülvizsgált stratégia és politika alapján folytasson.
27. A 25. pont szerinti esetekben az MNB elvárja az alábbiak érvényre juttatását is:
- a) a pénzügyi szervezet vezetése értse az alkalmazott gyakorlat célját;
  - b) a kapcsolódó kockázatok még a gyakorlat alkalmazása előtt kerüljenek azonosításra és a pénzügyi szervezet vezetése lássa át azok mértékét és jellegét;
  - c) a pénzügyi szervezet rendelkezzen az alkalmazott gyakorlat kockázataival összhangban álló, a felmerülő kockázatok figyelemmel kísérésére, csökkentésére, kontrolljára és jelentésére (ideértve az irányítási funkciót betöltő testület, a belső kontroll funkciókat ellátó területek, valamint a felügyelési funkciót betöltő testület, a külső könyvvizsgáló, valamint az MNB felé történő információ szolgáltatást is) vonatkozó politikákkal és eljárásokkal;
  - d) a pénzügyi szervezet belső kontroll funkcióit ellátó területek kezeljék kiemelt figyelemmel az alkalmazott gyakorlatot;
  - e) a pénzügyi szervezet rendszeresen értékelje az alkalmazott gyakorlat fenntartásának indokoltságát;
  - f) az alkalmazott gyakorlatról való döntés, a belső kontroll funkciót ellátó területnek¹¹ az alkalmazott gyakorlattal kapcsolatban tett megállapításai, az alkalmazott gyakorlat fenntartására vonatkozó értékelések kerüljenek dokumentálásra.
28. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet az ügyfelei által alkalmazott komplex szervezeti kereteket és működési struktúrákat is kezelje kellő körültekintéssel, továbbá, hogy az ügyfelek megbízása alapján folytatott nem szokványos és nem transzparens tevékenységek esetében is juttassa érvényre a jelen ajánlás szerinti vállalatirányítási elveket.

IV.2.3. Csoportszintű szervezeti keretek

29. Az ágazati jogszabályok alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító esetében az MNB elvárja, hogy az irányító pénzügyi szervezet vezetése ismerje az egyes leányvállalatok és egyéb csoporttagok alapításának, felvásárlásának indokát és célját, a csoporttagok közötti kapcsolatokat, a csoport egészére vonatkozó működési kockázatokat, a csoporton belüli ügyleteket, és azt, hogy a csoportszerű működésnek milyen finanszírozási, tőke és kockázati profil vonzatai vannak normál üzleti

---

¹¹ Bár egy adott belső kontroll funkciót elláthat egy személy, egy szervezeti egység, de több személy, szervezeti egység, terület is, az ajánlásban minden esetben egyes számban, az adott funkciót ellátó területként hivatkozunk a funkció gyakorlóira.

körülmények és válsághelyzet esetén.

30. Az ágazati jogszabályok alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító esetében az MNB elvárja továbbá, hogy az irányító pénzügyi szervezet olyan hatékony és átlátható csoportszerkezetet és csoportszintű működési struktúrát alakítson ki, hogy a csoporttagok közötti kapcsolatok és tranzakciók ne veszélyeztessék a belső védelmi vonalak csoportszintű kialakításával és működtetésével kapcsolatos, az ajánlás 5-9. pontja szerinti elvárások érvényre juttatását.
31. Az MNB elvárása alapján az irányító pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete biztosítja, hogy a csoporttagok elegendő információhoz jussanak a csoport egészének általános céljait, stratégiáit és kockázati profilját illetően, valamint annak átlátásához, hogy a csoporttagok hogyan illeszkednek a csoport struktúrájába és működésébe. A vonatkozó információátadást a pénzügyi szervezet dokumentálja és az érintett funkciót ellátó testület, terület (beleértve a vezető testületet, az üzletágakat és a belső kontroll funkciókat) rendelkezésére bocsátja.
32. Elvárt, hogy az irányító pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete tájékozódjon rendszeresen – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – a csoport felépítésében és működési struktúrájában rejlő kockázatokról.

IV.3. Testületi rendszer, irányítási és felvigyázási funkciók

33. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a jogszabályi előírásoknak megfelelően olyan testületi rendszereket működtessen, amely biztosítja a pénzügyi szervezeten/csoporton belül az irányítási és felvigyázási funkciók hatékony és prudens gyakorlását. A magyar vállalatirányítási gyakorlatban – részben az eltérő jogszabályi háttér miatt – a pénzügyi szervezetek egyes típusai között, és az egyes szektorokon belül is fellelhetők eltérések.¹² Az MNB ennek megfelelően a testületek formális meglétét önmagában nem tekinti elégségesnek, hanem az irányítási és felvigyázási funkciók megvalósulását, hatékony működtetését, illetve az alkalmazott gyakorlat áttekinthetőségét, transzparenciáját várja el.
34. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet a legfőbb irányítási, felvigyázási funkciókat betöltő testületeit, azok feladatait és hatásköreit, a tevékenységüket meghatározó legfőbb eljárási szabályokat – a jogszabályi előírások figyelembevételével – írásban (például alapító okiratban, SZMSZ-ben, ügyrendben, belső szabályzatban) rögzítse.
35. A 34. pont szerinti elvárással összefüggésben írásban rögzítendő az is, hogy az alkalmazott

---

¹² Sok pénzügyi szervezetre jellemző az elkülönített ügyvezetés, igazgatóság és felügyelőbizottság mint legfőbb irányító és ellenőrző testületek működtetése. Másoknál az igazgatóság összetétele megegyezik az ügyvezetés összetételével, és van olyan modell is, ahol nincs külön igazgatóság.

feladat- és hatáskörmegosztás alapján a pénzügyi szervezetnél/csoportnál az egyes testületek (ügyvezetés, igazgatóság, igazgatótanács, felügyelőbizottság, ellenőrző bizottság, auditbizottság) milyen szerepet játszanak:

- a) a hatályos jogszabályi előírások szem előtt tartása mellett, a tulajdonosok gazdasági és társadalmi céljaira tekintettel a pénzügyi szervezet üzleti és működési céljainak meghatározásában, stratégiájának kidolgozásában és megvalósításában,
- b) a célok megvalósítását segítő politikák kidolgozásában, különös tekintettel a kockázati étvágyra, a kockázati stratégiára és kockázatvállalási politikára, a kockázatok fedezését szolgáló tőke allokálására, a likviditás kezelés céljainak meghatározására,
- c) az ajánlás elvárásainak megfelelő vállalati kultúra és kockázati kultúra megteremtésében és fenntartásában, a kockázatkezelési rendszer kialakításában és működtetésében,
- d) a kockázatkezelési rendszer kialakításában és működtetésében,
- e) a célok és politikák – beleértve a vállalatirányítási alapelvek és vállalati értékek közvetítését is – szervezeten/csoporton belüli, valamint kifelé (a piacok és a hatóságok felé) történő kommunikálásában,
- f) a kapcsolódó belső szabályozások és iránymutatások kidolgozásában, jóváhagyásában, továbbá az alkalmazás feltételeinek, erőforrásainak biztosításában,
- g) a pénzügyi szervezet/csoport hatékony irányítási rendszerének kialakításában, beleértve a megfelelő kommunikációs és jelentési csatornákkal kiegészített, átlátható szervezeti felépítést és bizottsági rendszert is,
- h) a pénzügyi szervezet/csoport irányítási és felügyelési funkciót betöltő testülete elnökének és tagjainak, a kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyeinek kiválasztására, jelölésére, kinevezésére és utódlására vonatkozó politikák és folyamatok, továbbá a javadalmazási politika meghatározásában és alkalmazásában,
- i) az érdekkonfliktusok kezelésében,
- j) a stratégiának és a politikáknak megfelelő működés ellenőrzésében,
- k) a stratégia és a politikák rendszeres időközönként (belső szabályozásban rögzített gyakorisággal – amely tekintetben a politikák esetében az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú felülvizsgálatot – és módon) történő felülvizsgálatában, és szükség szerinti módosításában,
- l) a belső kontroll funkciók kialakításában, összehangolásában és működtetésében,
- m) a számviteli beszámolóval, a nyilvánosságra hozatallal és a felügyeleti célú jelentésszolgálattal kapcsolatos folyamatok kialakításában és működtetésében, azok integritásának biztosításában,
- n) a külső érdekelt felekkel való egyéb kapcsolat és kommunikáció felügyeletében,
- o) a pénzügyi szervezet/csoport irányítási rendszerének és belső védelmi vonalainak, valamint az azok egyes részterületeit jelentő elemek működésének rendszeres – legalább éves gyakorisággal megvalósuló, a szervezeten belüli és külső változásokat egyaránt figyelembevevő – értékelésében, a szükséges korrekciós intézkedések megtételében.

36. Az irányítási funkciót betöltő testület alapvető feladata a pénzügyi szervezet/csoport

stratégiájának gyakorlati megvalósítása.

37. A felvigyázási funkciót betöltő testületek alapvető feladata a stratégia gyakorlati megvalósításának nyomon követése és felügyelete. Az ágazati jogszabályok a felvigyázási funkciót betöltő testületek kötelezően ellátandó feladatait szűkebb körűen rögzítik, jellemzően a pénzügyi beszámoló készítés és a belső ellenőrzési szervezet irányításával összefüggő feladatokra koncentrálnak.¹³
38. A felvigyázási funkciót betöltő testületek jogszabályi rendelkezés alapján ellátandó feladataival összefüggésben a pénzügyi szervezetenél jogszabályi előírás hiányában is javasolt a felvigyázási funkciót betöltő testület előzetes egyetértése¹⁴ a belső ellenőrzési szervezeti egység vezetője, a vezető belső ellenőrök, illetve a feladatát egyszemélyben ellátó belső ellenőr foglalkoztatásának létesítésével, megszüntetésével kapcsolatos döntések meghozatalához, valamint javadalmazásuk megállapításához. Ez az elvárás nem terjed ki a belső ellenőrzési szervezeti egység valamennyi munkatársára, csak a terület irányításáért felelős vezetői funkciót betöltőkre, és nem érinti a belső ellenőrzésért való felelősséget, valamint a belső ellenőrzést végző személyek feletti munkáltatói jogokat.
39. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzügyi szervezet felvigyázási funkciót betöltő testülete a jogszabályi rendelkezés alapján ellátandó elsődleges feladatain túlmenően figyelmet fordít az alábbi tevékenységekre is:
- a) az irányítási funkciót betöltő testület döntéshozatali tevékenységének monitorozása, az irányítási funkciót betöltő testület felügyelete,
  - b) az irányítási funkciót betöltő testület döntéseinek, illetve a testület által biztosított információk kritikus szemléletű értékelése,
  - c) a pénzügyi szervezet/csoport belső védelmi vonalai működésének felügyelete, rendszeres értékelése – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – és hiányosság észlelése esetén a szükséges intézkedések megtételének kezdeményezése,
  - d) a pénzügyi szervezet/csoport stratégiai céljainak, szervezeti felépítésének, kockázati stratégiájának, ideértve a kockázati étvágyat és a kockázatkezelési rendszert is, valamint nyilvánosságra hozatali gyakorlatának figyelemmel kísérése és felügyelete,
  - e) a pénzügyi szervezet/csoport kockázati kultúrája alakulásának figyelemmel kísérése,
  - f) a pénzügyi szervezet/csoport etikai normái teljesülésének és az érdekkonfliktusok kezelését célzó intézkedések felügyelete,
  - g) a pénzügyi beszámoló készítés és a felügyeleti adatszolgáltatás integritásának felügyelete.
40. Az MNB álláspontja szerint célszerű, ha a pénzügyi szervezet/csoport felvigyázási funkciót

---

¹³ Lásd Hpt. 152. §, Bit. 85. § (4) bekezdés

¹⁴ A Hpt. és a Bit. hatálya alá tartozó pénzügyi szervezetek esetében ez jogszabályi előírás.

betöltő testülete a belső védelmi vonalak működéséről nem csak az irányítási funkciót betöltő testülettől kapott jelentésekből tájékozódik, hanem közvetlen kapcsolatot is fenntart a belső kontroll funkciót ellátó területekkel. E tekintetben javasolt a megfelelőségi biztos, a megfelelési vezető, a kockázati kontroll vezetője, illetve a belső ellenőr által¹⁵ a felvigyázási funkciót betöltő testületek részére legalább évente¹⁶ összefoglaló értékelés készítése és annak a testület általi megtárgyalása. Amennyiben a pénzügyi szervezetnél létrehozásra került, a felvigyázási funkciót betöltő testület a fenti feladatokat az auditbizottságon keresztül is elláthatja.

41. A pénzügyi szervezet/csoport felvigyázási funkciót betöltő testületeinek tagjai – még ha a testületek tagjai egyenként nem is feltétlenül, illetve nem minden esetben vagy témában – együttesen készek és képesek a pénzügyi szervezet/csoport:
  - a) irányítási funkcióját gyakorló testülete által megfogalmazott javaslatok, magyarázatok és információk megértésére és értékelésére,
  - b) stratégiája, kockázati étvágya és politikái alkalmazásának nyomon követésére,
  - c) irányítási funkcióját gyakorló testületében funkciót betöltő személyek teljesítményének értékelésére.

42. Az MNB elvárja a pénzügyi szervezet/csoport irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületei közötti, szükséges és elégséges mértékű információ megosztáson alapuló, hatékony együttműködést. Ennek megvalósítása érdekében a pénzügyi szervezet/csoport irányítási funkcióját gyakorló testülete (például igazgatóság) rendszeresen (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal és módon) megvitatja a pénzügyi szervezet/csoport üzleti és kockázati stratégiáját, valamint annak megvalósulását a pénzügyi szervezet/csoport felvigyázási funkciót betöltő testületeivel (például felügyelőbizottság), valamint haladéktalanul tájékoztatja az utóbbiakat a pénzügyi szervezet/csoport irányítását és biztonságos működését érintő külső és belső eseményekről, folyamatokról, tendenciákról.

43. Elvárt, hogy a felvigyázási funkciót betöltő testület elnöke – a bizottsági ülést követő tíz napon belül – az MNB-nek megküldje azokat a jegyzőkönyveket, előterjesztéseket, illetve jelentéseket, amelyek a felvigyázási funkciót betöltő testület által tárgyalt olyan napirendi pontra vonatkoznak, amelynek tárgya a pénzügyi szervezet belső szabályzatainak súlyos megsértése vagy az irányításban, vezetésben észlelt súlyos szabálytalanság.¹⁷

---

¹⁵ A jogszabályi előírások a komplex áttekintést nem követelik meg, a belső védelmi vonalak egy-egy részére irányulnak. Általában a belső ellenőrzés felügyelőbizottság részére történő beszámolási kötelezettsége rögzítve van.

¹⁶ A belső ellenőrzést illetően a Hpt. féléves, a Bit. pedig negyedéves beszámolási kötelezettséget határoz meg.

¹⁷ A Hpt. [152. § (6) bekezdés] hatálya alá tartozó intézmények esetében ez a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testületre nézve meghatározott jogszabályi előírás is, a Bit. 272. §-a alapján pedig a felügyelőbizottság elnökének a kötelezettsége.

IV.4. A testületi tagokkal szembeni elvárások¹⁸

44. Az MNB elvárása, hogy a pénzügyi szervezet kellő gondossággal járjon el az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületek elnökének és tagjainak kiválasztása, alkalmasságának értékelése, teljesítményértékelése, valamint az utódlásuk és újbóli kinevezésük vagy megválasztásuk, illetve a szervezeten belül más pozícióban történő megbízásuk megtervezése során. Ezzel összefüggésben a nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezetnél az MNB jelölő bizottság működtetését is célszerűnek tartja¹⁹, melynek feladata különösen:
- a) testületi tagságra jelöltek állítása és ajánlása, figyelembevéve a vonatkozó jogszabályi előírásokat (különös tekintettel az egyes testületek létszámára, a külső és belső tagok arányára, a tagok függetlenségére, valamint a nemek arányára vonatkozó előírások betartására) és a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközöket;
  - b) az adott testületi tagsághoz szükséges képességek és feladatok meghatározása, és a feladatok ellátásához szükséges időráfordítás értékelése;
  - c) a testületi tagok egyéni és kollektív alkalmasságának értékelése;
  - d) a testületek méretének, összetételének és teljesítményének évente legalább egyszer történő értékelése és ajánlás megfogalmazása a hiányosságok (ideértve a jogszabályok által megkövetelt limitek megsértése esetén szükséges intézkedéseket) kezelésére;
  - e) a pénzügyi szervezet ügyvezetőjének kiválasztására és kinevezésére vonatkozó politika rendszeres felülvizsgálata, és a megállapítások alapján az irányítási funkciót betöltő testület számára ajánlások megfogalmazása;
  - f) a testületi döntések befolyásolástól való mentességének rendszeres felülvizsgálata.
45. Az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületek létszámának és összetételének meghatározása, valamint a kiválasztás és teljesítményértékelés tekintetében elvárt, hogy a pénzügyi szervezet azt megfelelő – a szükséges szakmai és képzettségi követelményeket, képességeket és gyakorlatot is rögzítő – belső politika mentén hajtsa végre. Mindezek során a jogszabályi követelmények és a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközökben rögzített elvárások mellett legyen tekintettel a pénzügyi szervezet/csoport üzleti modelljére, a folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaira, kiterjedtségére, összetettségére és kockázataira.
46. A kiválasztás és az utódlás tervezése során az alábbi szempontok szem előtt tartása indokolt:
- a) a testületek elnökének és egyes tagjainak szükséges képzettségét, képességeit és kompetenciáit oly módon indokolt meghatározni, hogy a testület egésze tekintetében

---

¹⁸ A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 9/2013. (VI. 10.) számú, a hitelintézetek, pénzügyi holding társaságok és vegyes pénzügyi holding társaságok vezetőire előírt szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági követelmények, valamint a jó üzleti hírnév értékeléséről szóló ajánlása helyébe lépő, jelenleg kidolgozás alatt álló ajánlás figyelembevételével a IV.4. pont tartalma a későbbiekben még változhat.

¹⁹ A Hpt. 112. § (1) bekezdése alapján jelölő bizottság felállítása a mérlegfőösszeg tekintetében legalább öt százalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézetek esetében, illetve a Bszt. 24/D. § (1) bekezdése alapján a kétszázmilliárd forint feletti mérlegfőösszegű befektetési vállalkozások esetében törvényi előírás is.

biztosított legyen a megfelelő szakértelem, kompetencia és gyakorlat rendelkezésre állása;

- b) ha lehetőség van arra, hogy ugyanazon személy több testületnek is tagja legyen, több pozíciót betöltsön, vagy valamely kontroll funkcióért is felelős legyen, a különböző funkciók ellátása ne jelenthessen érdekonfliktust, illetve minimalizálásra kerüljenek az abból fakadó negatív hatások (például, hogy a túlterheltség ne akadályozza a személyt az egyes pozíciói magas színvonalú ellátásában);
- c) azon pénzügyi szervezetnél és azon pozíciók vonatkozásában is, ahol ezt jogszabályi előírás engedélyezési feltételként vagy egyéb követelményként külön nem rögzíti, kerüljön értékelésre a jelölt alkalmassága, amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tekinti a vezető testületi tagok és a kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyek alkalmasságának értékeléséről szóló MNB ajánlás elvárásainak figyelembevételét;
- d) jogszabály eltérő – megengedő – előírása mellett is törekedni szükséges arra, hogy a tagok mandátuma ne legyen határozatlan időre szóló, és határozott időre szóló mandátum esetén az újra kinevezésre csak akkor kerülhessen sor, ha a pénzügyi szervezet a tag megelőző időszakban folytatott tevékenységét kellő gondossággal értékelte, a feladatait elvégzettnek és az elvárásokkal megegyezőnek találta;
- e) több tag mandátumának egyszerre történő lejárata működési kockázatot jelenthet, melynek kezeléséről a pénzügyi szervezetnek gondoskodnia szükséges.

47. Az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületek tagjaival szemben elvárt, hogy:

- a) tevékenységük során a legmagasabb szakmai hozzáértéssel, kellő gondossággal, aktív módon járjanak el;
- b) képesek legyenek a független, objektív és megalapozott döntéshozatalra, fellépésre, véleményük kinyilvánítására;
- c) más feladataikra, megbízatásukra is tekintettel megfelelő időt tudjanak szentelni a funkciójuk ellátásának.

48. A testületi tagok függetlensége tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) általános szabályai szerint szükséges eljárni, figyelembevétel az ágazati jogszabályok követelményeit is. Ezekon túlmenően az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezet a felvigyázási funkciót betöltő testületek tekintetében a tagok lehető legszélesebb körére érvényesítse a Ptk. 3:287. §-a szerinti, az igazgatótanács tagjai vonatkozásában meghatározott függetlenségi követelményeket.

49. A felvigyázási funkciót betöltő testületek szakmai képzettsége tekintetében is a Ptk. és az ágazati jogszabályok előírásai követendők. A folyamatos megfelelés érdekében elengedhetetlen ugyanakkor a szaktudás, a képességek és készségek folyamatos fejlesztése, melyhez jó gyakorlatként a pénzügyi szervezet a testületi tagok számára személyre szabott és a pénzügyi szervezet/csoport igényeihez igazodó képzési programokat biztosít, vagy lehetővé teszi azok elérését megfelelő időkeret, költségvetés és erőforrások rendelkezésre

bocsátásával.

IV.5. A testületek működése

50. Az MNB a hatékony működés érdekében fontosnak tartja, hogy a pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületei rendszeresen ülésezzenek és tevékenységüket a jogszabályi előírások betartása mellett belső ügyrendben (amely rögzíti különösen az ülések összehívásának és megtartásának gyakoriságát és módját, a napirendi pontok meghatározásának, a jegyzőkönyvek készítésének és jóváhagyásának eljárásrendjét, az egyes döntések esetében szükséges részvételi és szavazati arányt, a beszámolásra vonatkozó szabályokat) meghatározott módon folytassák. Ezzel összefüggésben az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületei megfelelő mennyiségű és minőségű döntéselőkészítő dokumentum alapján végezzék munkájukat és a döntések meghozatalára megfelelő idő álljon rendelkezésre. Elvárt továbbá, hogy a testületi ülésekről készített jegyzőkönyvek, illetve az ülésen kívüli döntések dokumentumai olyan részletességgel tartalmazzák az elhangzottakat, hogy abból harmadik fél számára reprodukálhatók legyenek a döntéshozatal lényeges körülményei (mérlegelt lényeges szempontok, főbb érvek és ellenérvek, lényeges észrevételek, döntési javaslatot meghatározó szempontok, szavazati arányok, érdemi döntések tartalma).
51. A testületek működtetésében kiemelt szerep hárul az elnökre, akinek az MNB elvárása alapján:
- a) hozzá kell járulnia a testületen belüli átlátható felelősségi rendszer megteremtéséhez;
  - b) biztosítania kell a testület folyamatos működését;
  - c) elő kell segítenie a testületen belüli, a más testületekkel és bizottságokkal, más funkciók gyakorlóival való szükséges és elégséges mértékű, hatékony kommunikációt és együttműködést;
  - d) a belső védelmi vonalak hatékonyságának biztosítása érdekében törekednie szükséges a nyitott, szakmailag megalapozott vitákon alapuló, kellő kritikai hozzáállással megvalósuló, kiegyensúlyozott döntéshozatalra, illetve biztosítania szükséges a többségitől eltérő egyedi álláspont rögzítését.
52. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületeinek munkája a beszámoltatást végző testület által rendszeresen (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal és módon) értékelésre kerüljön. Ebbe külső személy is bevonásra kerülhet.

IV.6. Bizottságok

53. A pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületeinek munkáját több, jogszabályi rendelkezés alapján létrehozandó és a vonatkozó előírásoknak (például

összetételre, tagokra vonatkozó követelmények) megfelelően működtetendő bizottság (például a közérdeklődésre számot tartó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító esetében az auditbizottság, a mérlegfőösszeg tekintetében legalább öt százalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézet esetében a kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottság, jelölő bizottság és javadalmazási bizottság) is segíti.

54. A közérdeklődésre számot tartó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító a Ptk. 3:291. §-a és az ágazati jogszabályok²⁰ speciális előírásainak (különös tekintettel a bizottság összetételére és feladataira vonatkozó követelményekre) figyelembevételével auditbizottságot állít fel és működtet, amely segíti a pénzügyi szervezet felvigyázási funkciót betöltő testületét a pénzügyi beszámolórendszer ellenőrzésében, a könyvvizsgáló kiválasztásában és a könyvvizsgálóval való együttműködésben. Az MNB támogatja a pénzügyi szervezetek azon törekvését, hogy a sajátosságaik figyelembevételével a jogszabályi előírások által nem nevesített esetekben is létrehozzanak auditbizottságot.
55. A saját kezdeményezés alapján létrehozott auditbizottság feladatait a felvigyázási funkciót betöltő testület feladataira tekintettel célszerű meghatározni, figyelembevételével a felvigyázási funkciót betöltő testület, valamint az auditbizottság számára jelen ajánlásban, valamint a jogszabályi előírások alapján meghatározott feladatokat. A saját kezdeményezés alapján létrehozott auditbizottság esetében az MNB jó gyakorlatnak tartja az alábbi feladatok auditbizottság általi ellátását:
- a) a pénzügyi beszámoló készítésével összefüggésben a belső védelmi vonalak működésének monitorozása,
  - b) a számviteli politika meghatározásának felügyelete,
  - c) a pénzügyi beszámoló készítési folyamat monitorozása, szükség esetén javaslatok megfogalmazása,
  - d) a külső könyvvizsgáló függetlenségére vonatkozó jogszabályi előírások teljesülésének vizsgálata,
  - e) az éves és összevont (konszolidált) éves beszámoló jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatának monitorozása,
  - f) a 151. pontban foglaltakra is tekintettel, a könyvvizsgáló kiválasztása tekintetében javaslattevő a pénzügyi szervezet megfelelő testülete számára a könyvvizsgáló személyére,
  - g) az éves és összevont (konszolidált) éves beszámoló jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálata terjedelmének értékelése,
  - h) beszámolás a pénzügyi szervezet megfelelő testületének a könyvvizsgálat eredményéről, az eredmények interpretálása,
  - i) könyvvizsgálói kiegészítő jelentések fogadása és értékelése.

---

²⁰ Hpt. 157. §, Bszt. 20/C. §, Bit. 116. és 117. §

56. A belső védelmi vonalak hatékony működtetése érdekében a pénzügyi szervezet üzleti modelljének jellegével, a pénzügyi szervezet/csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével, kockázataival és a pénzügyi szervezetnek a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepével összhangban jogszabályi előírás által nem megkövetelt bizottságok létrehozása is célszerű lehet (például az arra nem kötelezett pénzügyi szervezetnél auditbizottság, kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottság, jelölőbizottság vagy javadalmazási bizottság, illetve minden pénzügyi szervezetnél megfelelési bizottság, HR bizottság, etikai bizottság).
57. A mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meg nem haladó mértékű piaci részesedéssel rendelkező hitelintézet a jogszabályi rendelkezés alapján²¹ létrehozandó bizottságai közül a kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottságot és az auditbizottságot összevonhatja. Ilyen esetben elvárt, hogy a hitelintézet a jogszabályi rendelkezésen alapulva létrehozandó bizottsága és más egyéb bizottsága összevonása során kellő körültekintéssel járjon el, figyelembevéve a potenciálisan felmerülő érdekkonfliktusok kezelésének szükségességét. A bizottságok összevonása során a kellő körültekintést az MNB mindazonáltal valamennyi pénzügyi szervezet valamennyi bizottsága tekintetében alapelvnek tekinti.
58. Elvárt, hogy a létrehozott bizottságok egyértelmű és dokumentált hatáskör- és feladatmegosztás mellett működjenek, biztosítva az ellátandó feladatokhoz szükséges információkhoz való hozzáférést és erőforrásokat is.
59. Az MNB nem tartja jó gyakorlatnak, ha a különböző bizottságok teljes mértékben azonos összetétellel kerülnek létrehozásra és működtetésre. Ugyanakkor kellő körültekintés, az érdekkonfliktusok kezelésének biztosítása és az eredeti funkció függetlenségének megőrzése mellett, a bizottságok közötti együttműködés hatékonyságának fokozása érdekében bizonyos esetekben hasznos lehet ugyanazon személyek egyszerre több bizottságban (például megfelelési bizottság – etikai bizottság, vagy kockázatkezelési bizottság – megfelelési bizottság) történő részvétele és a tagok rotációja.
60. Az MNB elvárása alapján a bizottságok esetében is követendő elv a megfelelő szakértelem, kompetencia és gyakorlat rendelkezésre állásának a bizottság egésze tekintetében történő biztosítása, továbbá a bizottságok összetételében a diverzifikáció elvének (nem, életkor, szakmai tapasztalat, kompetenciák) szem előtt tartása.
61. A közérdeklődésre számot tartó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító esetében jó gyakorlat, ha az auditbizottság vagy annak feladatait jogszabályi felhatalmazás alapján ellátó más testület legalább egy tagja könyvvizsgálói képesítéssel is

---

²¹ Hpt. 157. § (4) bekezdés.

rendelkezik.²²

62. Az auditbizottság vagy annak feladatait jogszabályi felhatalmazás alapján ellátó más testület tagjainak könyvvizsgálói képesítése tekintetében az MNB álláspontja szerint jó gyakorlatnak tekintendő, ha a könyvvizsgáló tag a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 49./A § a-d) pontja szerinti, az adott pénzügyi szervezet szempontjából releváns (pénzügyi intézményi, befektetési vállalkozási, pénztári, biztosítói) minősítéssel is rendelkezik. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokat alkalmazó pénzügyi szervezet esetében jó gyakorlat továbbá, ha a könyvvizsgáló tag a Kkt. 49/A § f) pontja szerinti IFRS minősítéssel is rendelkezik.
63. A bizottságok működtetése tekintetében is javasolt a testületek működését illetően a 50-52. pontban megfogalmazott általános elvárások szem előtt tartása.

IV.7. A pénzügyi szervezet működésének normarendszere

64. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet vezetése magas szintű, a pénzügyi szervezet/csoport igényeihez, sajátosságaihoz és a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepéhez igazodó, a kockázatok csökkentését célzó etikai normákat és belső szakmai sztenderdeket alakítson ki.
65. Az etikai és szakmai sztenderdek alkalmazása a pénzügyi szervezeten, illetve a csoporton belül célszerűen a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete által elfogadott politikák mentén valósul meg, amelyek rögzítik, hogy
- a) a pénzügyi szervezet az irányadó jogszabályokkal és az elfogadott vállalati értékekkel összhangban folytatja tevékenységét,
  - b) a pénzügyi szervezet erős kockázati kultúra megteremtésével és fenntartásával segíti elő a kockázat tudatosságot, valamint közvetíti a pénzügyi szervezet vezetésének azon elvárását, hogy a tevékenységek a pénzügyi szervezet által meghatározott kockázati étvággy és limitek, valamint az egyes munkatársak felelősségi körét figyelembevéve kerüljenek folytatásra,
  - c) melyek az elfogadható és az elfogadhatatlan viselkedési elvek (példákkal alátámasztva),
  - d) a jogszabályi követelményeknek, valamint a belső politikáknak való megfelelésen túl a munkatársakkal szemben elvárás, hogy becsületesen és tisztességesen járjanak el, feladataikat kellő szaktudással, gondossággal és körültekintéssel végezzék,
  - e) kötelességszegés és elfogadhatatlan viselkedés esetén milyen lehetséges belső és külső intézkedések és szankciók merülhetnek fel.

---

²² A Ptk. 3:291. § (2) bekezdése alapján a számviteli és a könyvvizsgálói képzettség megléte vagylagos feltétel, csakúgy, mint a Bit. 116. § (3) bekezdése szerint.

66. Az MNB elvárja annak biztosítását, hogy a pénzügyi szervezet munkavállalói megismerjék és a gyakorlatban alkalmazzák a vonatkozó etikai normákat és szakmai sztenderdeket. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet belső szabályzatban rögzíti, hogy mely belső kontroll funkciót ellátó terület vagy területek tartoznak felelősséggel az etikai normáknak és szakmai sztenderdeknek való megfelelés ellenőrzéséért, azok megsértésének kivizsgálásáért, valamint az etikai normáknak és szakmai sztenderdeknek való megfelelés tekintetében az irányítási funkciót betöltő testület részére történő jelentések elkészítéséért.

IV.8. Érdekkonfliktusok kezelése

IV.8.1. Szervezeti szintű érdekkonfliktusok

67. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet/csoport rendelkezzen az ügyfelek érdekeit esetleg sértő, a pénzügyi szervezet vagy a pénzügyi csoport tagjának valamely tevékenységéből eredő érdekkonfliktusok azonosítására, értékelésére és kezelésére vonatkozó, az irányítási jogkörrel rendelkező testület által elfogadott és rendszeresen felülvizsgált politikával.
68. A szervezeti szintű érdekkonfliktusok kezelésére vonatkozó politika keretében azonosításra kerülnek azok a kapcsolatok, szolgáltatások, tevékenységek vagy ügyletek, amelyek érdekkonfliktust eredményezhetnek, és a politika meghatározza a kezelésre vonatkozó lehetséges módszereket is.
69. A szervezeti szintű érdekkonfliktusok kezelésének eszközei lehetnek különösen az alábbiak:
- a) megfelelő részletezettségű belső szabályozásban a feladatok, hatáskörök megfelelő elkülönítése (például az érdekkonfliktust hordozó tevékenységek vonatkozásában a felügyeleti és jelentési felelősségek más személyekhez rendelésével),
  - b) információs akadályok kialakítása (például fizikai elkülönítés révén),
  - c) a külső felekkel folytatandó ügyletekre vonatkozó eljárásrendek kialakítása (például előzetes jóváhagyás megkövetelése).

IV.8.2. Személyi szintű érdekkonfliktusok

70. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet/csoport rendelkezzen a pénzügyi szervezet/csoport érdeke és a pénzügyi szervezet, illetve a csoporttagok alkalmazottainak eltérő érdeke közötti konfliktusok kezelésére vonatkozó, az irányítási jogkörrel rendelkező testület által elfogadott és rendszeresen felülvizsgált politikával²³, amely politika a 67. pont szerinti politika vagy a 13. pont szem előtt tartásával más belső szabályozás részeként is meghatározható.

---

²³ Általában ezt szokás összeférhetlenségi politikának tekinteni.

71. Az MNB elvárása alapján a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosítását, értékelését és kezelését célzó politika az alábbi, adott esetben (de nem feltétlenül) érdekkonfliktust eredményező helyzetekre és kapcsolatokra terjed ki:

- a) gazdasági érdekek (például részvények, egyéb tulajdonosi jogok és tagság, pénzügyi befektetések és kereskedelmi partnerekhez fűződő egyéb gazdasági érdekek, szellemi tulajdonjogok, a pénzügyi szervezet által egy alkalmazott tulajdonában lévő társaságnak nyújtott hitel, ellentétes érdekekkel rendelkező testületben vagy szervezetben fennálló tagság vagy tulajdonrész),
- b) a pénzügyi szervezetben, illetve a pénzügyi csoport valamely tagjában befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonoshoz fűződő személyes (például hozzátartozói) vagy szakmai kapcsolat,
- c) a pénzügyi szervezet, illetve a pénzügyi csoport valamely tagja alkalmazottjához fűződő személyes (például hozzátartozói) vagy szakmai kapcsolat,
- d) munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony és a közelmúltban (különösen az elmúlt öt évben) fennállt korábbi munkaviszony,
- e) releváns külső felekhez (például jelentős beszállítókhöz, könyvvizsgálóhoz, tanácsadókhöz vagy egyéb szolgáltatókhoz) fűződő személyes (például hozzátartozói) vagy szakmai kapcsolat,
- f) politikai befolyás vagy politikai kapcsolatok.

72. Elvárt, hogy a személyi szintű érdekkonfliktusok kezelését illetően a pénzügyi szervezet/csoport belső szabályzatban rögzítse az alábbiakat:

- a) a személyi szintű potenciális érdekkonfliktusok meghatározásának szempontrendszere (a pénzügyi szervezet milyen, adott esetben érdekkonfliktust eredményező helyzeteket, kapcsolatokat vizsgál),
- b) a személyi szintű potenciális érdekkonfliktusok meghatározásának időtávja (mennyi időre visszamenőleg szükséges vizsgálni a potenciális érdekkonfliktust jelentő helyzeteket és kapcsolatokat, figyelembevéve a vonatkozó adatvédelmi előírásokat is),
- c) a személyi szintű érdekkonfliktusok jelentősnek tekintett esetei (a minőségi szempontok megjelenítése mellett taxatív felsorolást is megadva),
- d) a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosítására (ideértve a potenciális érdekkonfliktust jelentő helyzetek és kapcsolatok bejelentését is), értékelésére, folyamatos nyomon követésére és kontrolljára használt belső rendszerek, eljárások és módszerek, azok rendszeres felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezések,
- e) a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosítása, értékelése és folyamatos nyomonkövetése tekintetében fő felelős személy, szervezeti egység vagy funkció megjelölése,
- f) a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosításával, értékelésével, folyamatos nyomonkövetésével kapcsolatos feladatok és hatáskörök, különös tekintettel a potenciális érdekkonfliktusban érintett személyek, az e) pont szerinti személy, szervezeti

egység vagy funkciót gyakorlók és a belső kontroll funkciók feladataira,

- g) a személyi szintű érdekkonfliktusok kezelésének eszközei, elkülönítve a folyamatosan fennálló potenciális és a pénzügyi szervezet által jelentősnek tekintett érdekkonfliktusokból fakadó kockázatok csökkentésének vagy megszüntetésének eszközeit az egyszeri szituációk kezelésétől (például egyetlen ügylet kötése egy külső beszállítóval),
- h) a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosításával, értékelésével, folyamatos nyomonkövetésével, továbbá a megtett intézkedésekkel kapcsolatos dokumentációs és nyilvántartási követelmények.

73. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet különös gondossággal jár el a pénzügyi szervezet, illetve a csoporttagok irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületeinek tagjai, kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyei, könyvvizsgálója, valamint ezek közvetlen hozzátartozói tekintetében felmerülő érdekkonfliktusok kezelését illetően. A kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyek köre szektoronként és pénzügyi szervezetenként eltérő lehet. Összhangban a vezető testületi tagok és a kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyek alkalmasságának értékeléséről szóló MNB ajánlással, az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzügyi szervezet kulcsfontosságú pozíciót betöltő személynek tekinti a más tagállambeli, harmadik országbeli fiókok, illetve leányvállalatok vezetőit, a kulcs üzleti területek és a támogató területek vezetőit (például treasury vezető, befektetési üzletág vezető, operatív kockázatkezelés vezetője, IT terület vezetője), a belső kontroll funkciót ellátó területek vezetőit, – amennyiben releváns – a 79. pont szerinti CRO-t, a 97. ponttal összhangban a jogszabályi előírások alapján működtetett egyéb, speciális kontroll funkciókkal, feladatokkal is rendelkező területek vezetőit, illetve a javadalmazási előírások szerint kiemelt, nem vezető állású személyeket, de más személyek is minősíthetők a pénzügyi szervezet működésére jelentős hatást gyakorló személyeknek.

74. A személyi szintű érdekkonfliktusok kezelésének eszközei lehetnek különösen az alábbiak:
- a) az érdekkonfliktust eredményező tevékenységek vagy ügyletek különböző személyekhez történő hozzárendelése,
  - b) az érdekkonfliktust eredményező helyzetekre, gyakorlatokra, ügyletekre vonatkozó bejelentési kötelezettség előírása,
  - c) a jóváhagyott érdekkonfliktust eredményező helyzeteken, gyakorlatokon, ügyleteken kívüli esetek kerülésének megkövetelése,
  - d) a pénzügyi szervezeten kívül is aktív munkatársak (például más szervezetnél fennálló munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony révén) megakadályozása abban, hogy a pénzügyi szervezeten kívül végzett tevékenységeiken keresztül a pénzügyi szervezetben jogosulatlan befolyással rendelkezzenek,
  - e) az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületek tagjai tekintetében annak megkövetelése, hogy tartózkodjanak bármely olyan témában történő szavazás során, amelynél egy adott tagnál érdekkonfliktus merül fel, illetve amelynél a tag

objektivitása vagy a pénzügyi szervezet felé fennálló kötelességeinek megfelelő teljesítésére való képessége sérülhet,

- f) a külső felekkel kötendő ügyletekre vonatkozó eljárásrendek kialakítása (a pénzügyi szervezet megfontolhatja többek között az ügyletek szokásos piaci feltételek szerint történő lebonyolításának előírását, annak megkövetelését, hogy az ilyen ügyletekre teljes egészében vonatkozzon az összes releváns belső kontroll eljárás, a vezető testület független tagjai által nyújtott kötelező érvényű konzultációs tanácsadás megkövetelését, a leginkább releváns ügyleteknél a részvényesek jóváhagyásának megkövetelését, valamint az ilyen ügyleteknek való kitettség korlátozását),
- g) a CRR 113. cikk (7) bekezdésében említett intézményvédelmi rendszerbe tartozó intézményekben, a CRR 10. cikkében említett, központi szervhez tartósan kapcsolt hitelintézetekben, valamint az adott pénzügyi szervezetet is magában foglaló pénzügyi csoport másik tagjában betöltött tisztség kivételével annak megakadályozása, hogy a vezető testület tagja más pénzügyi szervezetnél igazgatósági tisztséget töltsön be.

IV.9. A kockázatok kezelése

IV.9.1. Kockázat tudatosság

- 75. A kockázat a pénzügyi szervezetek tevékenységének szerves része, melynek kezelését tekintve kulcsszerepe van a prudens, konzisztens és megalapozott döntéshozatalt lehetővé tevő kockázati kultúrának. Ennek megfelelően elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan integrált és a pénzügyi szervezet/csoport egészére és valamennyi kockázatára kiterjedő kockázati kultúrát teremtsen, amely a pénzügyi szervezet/csoport kockázati étvágával összhangban biztosítja a felmerülő kockázatok azonosítását, mérését és kezelését.
- 76. A kockázati kultúra megteremtésének elsődleges eszközeit a belső politikák, szabályozások, iránymutatások, a kommunikáció, az alkalmazottaknak a kockázatvállalásban és kockázatkezelésben játszott felelősségükhöz igazodó, a pénzügyi szervezet/csoport tevékenységét, stratégiáját és kockázati profilját érintő képzése jelentik.
- 77. Az erős kockázati kultúra elemei többek között:
  - a) felülről meghatározott értékrendszer: az irányítási funkciót betöltő testület felelős a pénzügyi szervezet/csoport alapvető értékeinek és elvárásának kialakításáért, annak a munkavállalók felé történő kommunikációjáért, valamint a kockázati kultúra figyelemmel kíséréseért, értékeléséért és szükség esetén a kockázati kultúrát érintő módosítások kezdeményezéséért,
  - b) elszámoltathatóság: a munkavállalók a felelősségükhöz igazodó mértékben ismerik a pénzügyi szervezet/csoport kockázati étvágát és kockázati kapacitását, munkájukat azokat figyelembevéve végzik és felelősséggel tartoznak az egyes munkavállalók szintjére

lebontott limitek betartásáért,

- c) hatékony kommunikáció és kritikus szemlélet: a prudens kockázati kultúra ösztönzi a nyílt kommunikációt, a döntéshozatal során az eltérő vélemények figyelembevételét, bátorítja a munkavállalók konstruktív kritikai magatartását, továbbá a szervezet egészére nézve nyílt és konstruktív részvételi környezetet teremt,
- d) ösztönzők: a megfelelő ösztönzők kiemelt szerepet játszanak abban, hogy a kockázatvállalási magatartást összhangba hozzák a pénzügyi szervezet kockázati profiljával és hosszú távú érdekeivel.

78. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezeten belül valamennyi munkavállaló ismerje a pénzügyi szervezet/csoport kockázatainak kezelésével összefüggésben rá háruló feladatokat.
79. Nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezetenél – ideértve többek között a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézetet – az MNB elvárja, hogy önálló, a 80-90. pont szerinti operatív kockázatkezelés és a 104-108. pont szerinti kockázati kontroll funkció tekintetében irányítási funkciót betöltő vezető (chief risk officer; a továbbiakban: CRO) is kijelölésre kerüljön, amely vezető tekintetében is elvárt a 94. a), b), d), e) és f) pont szerinti függetlenségi követelmények érvényre juttatása.

IV.9.2. Operatív kockázatkezelés

80. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport kockázatvállalási stratégiájának és kockázatvállalási hajlandóságának figyelemmel kísérésére, a kockázatvállalási stratégia végrehajtása tekintetében az irányítási funkciót betöltő testület támogatására, valamint a kockázatkezelési tevékenységgel összefüggésben igénybe vett külső szakértőkkel való kapcsolattartásra központi kockázatkezelési szervezeti egység, illetve nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet esetében kockázatkezelési bizottság²⁴ is létrehozásra kerüljön. Jogszabályi előírások a fentiekén kívül további feladatokat is meghatározhatnak a kockázatkezelési bizottság számára, illetve tovább részletezhetik az általános elvárásokat (például a javadalmazási politika vizsgálata abból a szempontból, hogy a kialakított javadalmazási rendszer ösztönző elemei figyelembe veszik-e a pénzügyi szervezet/csoport kockázatait, tőke- és likviditási helyzetét, a bevételek valószínűségét és ütemezését, a pénzügyi szervezet pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepét). Az MNB jó gyakorlatnak tartja az alábbi feladatok központi kockázatkezelési szervezeti egység, illetve kockázatkezelési bizottság általi, a vonatkozó jogszabályi előírások betartása mellett történő ellátását:
- a) az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testület támogatása a pénzügyi

---

²⁴ A Hpt. 110. § (1) bekezdése alapján kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottság felállítása a mérlegfőösszeg tekintetében legalább öt százalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézet esetében, illetve a Bszt. 20/A. § (1) bekezdése alapján a kétszázmilliárd forint feletti mérlegfőösszegű befektetési vállalkozás esetében törvényi előírás is.

szervezet/csoport aktuális és jövőbeni kockázati étvágyának és stratégiájának monitorozásában, a kockázati stratégia megvalósulásának ellenőrzésében,

- b) a tőke- és likviditási stratégia, valamint a pénzügyi szervezet/csoport egyéb kockázataira (például hitelkockázat, működési kockázat, piaci kockázat) vonatkozó stratégia végrehajtásának figyelemmel kísérése,
- c) szükség esetén ajánlások megfogalmazása a kockázati stratégia és az üzleti modell módosítására,
- d) az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testület támogatása abban az esetben, ha külső szakértő igénybevételét tervezi,
- e) a kockázatok külső és belső eseményekre való reagálásának tesztelése során alkalmazandó forgatókönyvek értékelése,
- f) a pénzügyi szervezet/csoport által kínált termékek és szolgáltatások (ideértve az árazást is), az üzleti modell és a kockázati stratégia közötti kapcsolat értékelése,
- g) a belső ellenőrzés és a könyvvizsgáló a kockázatok kezelését illető ajánlásai alapján szükséges lépések azonosítása és kezdeményezése, valamint a megvalósult korrekciós intézkedések nyomon követése.

81. Az MNB elvárja a jogszabályi előírásokkal, a kockázati politikákkal, eljárásokkal és kontrollokkal összhangban álló kockázatkezelési gyakorlatot, és azt, hogy az a pénzügyi szervezet napi szintű tevékenységébe épüljön be, annak szerves eleme legyen.

82. Annak érdekében, hogy a pénzügyi szervezet a kockázatok azonosításán, mérésén vagy értékelésén és nyomon követésén alapuló, megalapozott döntéseket hozhasson, az MNB olyan átfogó szemléletű kockázatkezelési gyakorlat megvalósítását tartja követendőnek, amely:

- a) a pénzügyi szervezet/csoport egészére, valamennyi tagjára, szervezeti egységére, üzleti területére és tevékenységére – beleértve a kiszervezett tevékenységeket is – kiterjed,
- b) a tevékenységek és kitétségek tekintetében felismeri azok gazdasági tartalmát és kockázatait,
- c) minden releváns kockázatot kezel, a hitel-, biztosítási, a piaci-, a likviditási- és a működési kockázat mellett többek között a koncentrációs-, a stratégiai-, az aktuáriusi-, a reputációs- és a megfelelési kockázatokat is lefedi,
- d) lehetővé teszi a kockázatok alulról felfelé és felülről lefelé történő, üzleti területeken és jelentési vonalakon átívelő összegzését, illetve lebontását is, a kockázati kölcsönhatások felismerését, a kockázatok pénzügyi szervezeten és csoporton belül azonos tartalmi és módszertani keretek között történő értékelését és elvárt szinten tartását, valamint a kockázatok előrejelzését.

83. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport a kockázatkezelési rendszerét rendszeres (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – és módon megvalósuló, a

kockázati étvággal összhangban álló működés megvalósulását is értékelő) belső, illetve külső ellenőrzésnek vesse alá, összhangban a 12. pontban megfogalmazottakkal.

IV.9.3. A kockázatkezelési rendszer elemei

84. A kockázatkezelés elemei egyedi és csoport szinten:
- a) a pénzügyi szervezet/csoport stratégiájával összhangban a kockázati étvág, kockázatkezelési stratégia meghatározása (annak rögzítése, hogy a pénzügyi szervezet, illetve a csoport az egyes kockázati típusokat tekintve milyen típusú és milyen mértékű kockázat vállalására törekszik, így különösen a hitelezési, piaci, működési, likviditási, biztosítási kockázatok területén);
  - b) a kockázatkezelési politika meghatározása;
  - c) a kockázati limitek felállítása;
  - d) a kockázatkezelési rendszerrel kapcsolatos folyamatok, eljárások, feladatok, döntési és ellenőrzési jogkörök meghatározása és rögzítése;
  - e) ICAAP/ILAAP/ORSA keretrendszerének kialakítása;
  - f) a kockázatok folyamatos, megfelelő időben történő azonosítása;
  - g) a kockázatok mérésére használt eljárások és módszerek (beleértve a támogató IT hátteret is) kidolgozása;
  - h) a kockázatok mérése, értékelése és nyomon követése;
  - i) a kockázatkezelési tevékenységgel kapcsolatos jelentések készítése;
  - j) a megállapított kockázati limitek túllépése esetén követendő eljárások;
  - k) a pénzügyi szervezetet/csoportot érintő jelentős változások (például szervezeti változások, új termékek, a rendszereket érintő módosítások) kockázati szempontú értékelése.
85. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet/csoport a limitrendszerét a pénzügyi szervezet/csoport sajátosságainak figyelembevételével alakítsa ki és az álljon összhangban a pénzügyi szervezet, illetve a csoport stratégiai céljaival, kockázati étvágával és a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepével, továbbá, hogy a pénzügyi szervezet/csoport a kialakított limitrendszer betartása mellett folytassa tevékenységét, és rendelkezzen formalizált eljárásokkal a limitek esetleges túllépése esetére.
86. Az MNB elvárja, hogy a kockázatok azonosítása és mérése során a pénzügyi szervezet/csoport olyan előre- (például stressz tesztek) és visszatekintő eszközöket alkalmazzon, amellyel képes a kockázati koncentrációk kiszűrésére is. A visszatekintő eszközök alkalmazásával összevethető a pénzügyi szervezet/csoport kockázati profilja és kockázati étvága/kockázattűrő képessége. Az előretekintő eszközökkel azonosíthatók a válsághelyzetek esetén felmerülő kockázatok.
87. Külső szolgáltatók, azok elemzéseinek, módszereinek, megoldásainak stb. igénybevétele

esetén a kockázatok értékelésének végső felelősségét mindig a pénzügyi szervezet viseli. Az MNB véleménye szerint nem kellően prudens a külső szolgáltatóktól vásárolt programok, adatok, értékelések (például hitelminősítők minősítései, vásárolt kockázati modellek) felülvizsgálat, illetve a pénzügyi szervezet/csoport egyedi igényeihez, sajátosságaihoz történő igazítása nélküli alkalmazása.

88. A kockázatok értékelésében a mennyiségi (kvantitatív) információk és adatok mellett a minőségi (kvalitatív) szempontok figyelembevétele (például szakértői értékelések, a kockázatok mérésére alkalmazott modellek feltételezései, korlátai) is indokolt.
89. Elvárt, hogy a kockázatkezelési tevékenységgel összefüggésben a pénzügyi szervezet/csoport jól meghatározott, megfelelően dokumentált, és a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete által jóváhagyott belső jelentési rendszerrel rendelkezzen, annak érdekében, hogy a pénzügyi szervezet vezetése és a kockázatok által a kockázatkezelésben, valamint a kockázati kontroll funkció megvalósításában érintett területek a kockázatok kiterjedtségéről (méretéről és típusáról), továbbá a kockázatok azonosításáról, méréséről vagy értékeléséről, valamint nyomon követéséről megfelelő időben pontos, áttekinthető, érthető, releváns és használható információkhoz jussanak.
90. A kockázatkezelés témakörével a jelen ajánlás általános elvein kívül több más, az egyes kockázat típusok kezelése tekintetében (például hitelkockázat, likviditási kockázat) vagy egyes pénzügyi szervezet típusok számára speciális kockázatkezelési szempontokat megfogalmazó, felügyeleti szabályozó eszköz is foglalkozik. Mivel az MNB a pénzügyi szervezetek kockázatkezelési rendszereinek fejlesztését kiemelten fontosnak tartja, folyamatosan karbantartja a kockázatkezeléssel foglalkozó felügyeleti szabályozó eszközöket, illetve amennyiben szükségessé válik, újakat ad ki. A felügyeleti szabályozó eszközök aktuális változatai az MNB honlapjáról érhetők el.²⁵

V. Belső kontroll rendszer

V.1. Általános elvárások

91. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – a pénzügyi szervezet/csoport teljes szervezetére (beleértve a vezető testületeket is), valamint összes tevékenységére és szervezeti egységére (beleértve a kontroll funkciót ellátó szervezeti egységeket is) kiterjedő átfogó és hatékony belső kontroll rendszert alakítson ki és működtessen, valamint olyan kultúrát teremtsen és tartson fenn, amely pozitív hozzáállást biztosít a belső kontroll rendszer működtetését illetően. A belső kontroll rendszer

---

²⁵ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok>

elősegíti:

- a) az eredményes és hatékony működést,
- b) a prudens üzletvitelt,
- c) a kockázatok megfelelő azonosítását, mérését és mérséklését,
- d) a belső és külső felhasználók számára jelentésre kerülő pénzügyi és egyéb információk megbízhatóságát,
- e) a prudens adminisztratív és számviteli eljárásokat,
- f) a jogszabályoknak, felügyeleti és szakmai elvárásoknak, sztenderdeknek, továbbá a pénzügyi szervezet belső politikáinak, eljárásainak, szabályainak és döntéseinek való megfelelést.

92. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – a hatékony és átfogó belső kontroll rendszer megvalósítása érdekében
- a) kockázati kontroll funkciót,
  - b) megfelelőség biztosítási (compliance) funkciót, és
  - c) belső ellenőrzési funkciót
- alakítson ki és működtessen.²⁶

A kockázati kontroll funkció és a megfelelőség biztosítási funkció működését a belső ellenőrzési funkció ellenőrzi.

93. A kiszervezésre vonatkozó jogszabályi előírások betartása és a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközök, valamint jelen ajánlás kiszervezésre vonatkozó elvárásainak (például előzetes vezetői jóváhagyás, a funkció tekintetében a végső felelősség a pénzügyi szervezetnél marad) szem előtt tartása mellett a belső kontroll funkciók feladatai részben vagy egészben kiszervezhetők.

V.2. A belső kontroll funkciók függetlensége

94. Elvárt a 92. pont szerinti egyes belső kontroll funkciók függetlenségének biztosítása. Valamely belső kontroll funkció akkor tekinthető függetlennek, ha fennáll az alábbi feltételek mindegyike:
- a) a belső kontroll funkciót ellátó terület személyzete (beleértve annak vezetőjét is) nem végez olyan tevékenységet, amely a belső kontroll funkció felügyeleti és ellenőrzési körébe tartozik;
  - b) a belső kontroll funkciót ellátó terület szervezetileg elkülönül azoktól a tevékenységi és szervezeti területektől, melyek felügyeletére és ellenőrzésére hivatott;

---

²⁶ Az ágazati jogszabályok előírásai a belső kontroll funkciók tekintetében is eltérők. Több pénzügyi szervezet típusnál egyes elemek jogszabályi kötelezőként is megjelennek.

- c) a belső kontroll funkciót ellátó terület vezetője csak olyan személynek lehet alárendelt, aki közvetlenül nem felel az adott kontroll funkció által megfigyelt és ellenőrzött területek irányításáért;
- d) a belső kontroll funkciót ellátó terület vezetőjét a belső kontroll funkciók vezetőinek kiválasztására és kinevezésére vonatkozó írásos eljárás keretében közvetlenül a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete, felvigyázási funkciót betöltő testülete vagy az auditbizottság nevezi ki, illetve afelé tesz jelentést, továbbá legalább évente egyszer megjelenik annak a szervnek az ülésén, amellyel szemben jelentési kötelezettsége áll fenn.
- e) a belső kontroll funkciót ellátó terület vezetőjének elmozdítása a pénzügyi szervezet felvigyázási funkciót betöltő testület jóváhagyásához kötött;²⁷
- f) a belső kontroll funkciót ellátó terület személyzetének javadalmazása független az ellenőrzött vagy a megfigyelni és ellenőrizni szándékozott terület teljesítményétől, illetve a javadalmazási gyakorlat egyéb módon sem veszélyezteti a belső kontroll funkciót ellátó személyek objektivitását;²⁸
- g) biztosított, hogy a belső kontroll funkciót ellátó terület rendelkezzen a feladatok ellátásához szükséges (humán és anyagi-technikai) erőforrásokkal.

95. Az MNB elvárja, hogy szervezetileg a kockázati kontroll funkciót ellátó terület, a megfelelőség biztosítási funkciót ellátó terület és a függetlenített belső ellenőrzési terület egymástól is független legyen, mivel különböző feladatokat látnak el. Tevékenységük összehangolását a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testületének, felvigyázási funkciót betöltő testületének vagy az auditbizottságnak szükséges biztosítania. A szervezeti függetlenség megvalósítása tekintetében az MNB nem tartja jó gyakorlatnak a kockázati kontroll funkciót ellátó terület, a megfelelőség biztosítási funkciót ellátó terület és a függetlenített belső ellenőrzési terület ugyanazon vezető által történő irányítását, legalább a belső ellenőrzési terület elkülönítése indokolt. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet belső szabályzatban rögzítse az egyes belső kontroll funkciók ellátásáért felelős szervezeti egységek megjelölését és az egyes szervezeti egységeknek az egyes kontroll funkciók gyakorlásában betöltött szerepét.²⁹

96. Kisebb pénzügyi szervezetnél az egyes belső kontroll funkciókat ellátó területek egymástól való függetlenségének biztosítása, illetve azok önálló szervezeti egységként való működtetése az arányosság szempontjára tekintettel nem feltétlenül indokolt, illetve akadályokba ütközhet. Az egyes belső kontroll funkciókat ellátó területek összevonását meghatározott feltételrendszer fennállása esetén jogszabályi előírások is lehetővé teszik. Ilyen esetekben az MNB azt várja el az pénzügyi szervezettől, hogy mérje fel a belső kontroll funkciók függetlenségének hiányából fakadó kockázatokat, tegyen lépéseket e kockázatok kezelése,

---

²⁷ Több pénzügyi szervezet esetében és több funkció tekintetében ezt jogszabályi előírás is rögzíti.

²⁸ A javadalmazással kapcsolatos szabályokat és elvárásokat az ágazati jogszabályok, a 39/2014. (X. 9.) MNB rendelet, a 131/2011. (VII. 18.) Korm. rendelet, az 527/2014/EU és 604/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet, az (EU) 2015/35 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 258. cikk (4) bekezdése, a 3/2017. (II. 9.) MNB ajánlás, a 3/2018. (I. 16.) MNB ajánlás, a 4/2018. (I. 16.) MNB ajánlás, valamint a 13/2018. (III. 6.) MNB ajánlás határozza meg.

²⁹ Ez a Hpt. és a Bszt. hatálya alá tartozó pénzügyi szervezetek esetében explicit módon meghatározott jogszabályi követelmény is.

mérséklése (például döntési eljárások kialakítása során ennek figyelembevétele, a funkció több pénzügyi szervezet által történő közös gyakorlása³⁰) érdekében, és azok tudatában folytassa tevékenységét. További elvárás az alkalmazott megoldás dokumentálása és az MNB kérésére annak megfelelő indokokkal való alátámasztás melletti bemutatása. A nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezetnél – ideértve többek között a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézetet – azonban az MNB egyes belső kontroll funkciókat (kockázati kontroll, megfelelőség biztosítás, belső ellenőrzés) ellátó területek összevonását nem tartja jó gyakorlatnak, elvárt az egyes belső kontroll funkciók működtetésére önálló, egymástól és más szervezeti egységektől is elkülönülő, önálló szervezeti egységek létrehozása és az egyes belső kontroll funkciókat ellátó területek vezetőjének az adott funkcióért való kizárólagos felelősséggel való felruházása. Az MNB mindazonáltal a belső ellenőrzési funkciót ellátó terület más belső kontroll funkciót ellátó területtel történő összevonását – a kockázati tőkealapkezelők kivételével, figyelemmel azok jellemzően kis szervezetére és befektetői körére – egyetlen pénzügyi szervezet esetében sem tartja jó gyakorlatnak, mindenkor elvárja annak a másik két belső kontroll funkciótól elkülönített, önálló funkcióként való működtetését.

97. A jogszabályi előírások (és ebből következően jelen ajánlás is) több esetben rendelik ugyanazt a feladatot (például jogszabályi előírásoknak való megfelelés ellenőrzése) különböző kontroll funkcióhoz. Ilyen esetekben elvárt, hogy a pénzügyi szervezet belső szabályozásban rögzítse az egyes funkciók közötti munkamegosztást, a feladat egyes funkciók általi végrehajtásának eltérő szempontrendszerét. Ugyanígy elvárt a jogszabályi előírások alapján működtetett egyéb, speciális kontroll funkciókkal, feladatokkal is rendelkező területekkel [például belső adatvédelem, aktuáriusi feladatkör³¹, a jelzálog-hitelintézetek esetében a vagyonellenőr, a befektetési vállalkozások estében az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelméért felelős munkatárs (a továbbiakban: safeguarding officer³²)] szűkséges összhang és munkamegosztás megteremtése is. Az MNB a belső ellenőrzési funkció tekintetében érvényre juttatandó sajátos elvárásokra tekintettel, a 96. ponttal összhangban, a jogszabályi előírások alapján működtetett egyéb, speciális kontroll funkciók, feladatkörök – a safeguarding officer tekintetében a 176. pontban megfogalmazottakat is figyelembe véve – belső ellenőrzés keretében történő ellátását sem tartja jó gyakorlatnak.
98. A pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete felelős a kockázati kontroll funkció, a megfelelőség biztosítási funkció és a belső ellenőrzési funkció – vonatkozó jogszabályi előírásokkal összhangban történő – kialakításáért és működtetéséért, továbbá a működés feltételeinek (például megfelelő felhatalmazások rendelkezésre állásának, továbbá annak biztosítása, hogy a belső kontroll funkciót ellátó területek szükség esetén közvetlenül is kapcsolatba léphessenek a felvigyázási funkciót betöltő testülettel) és erőforrásainak a 100.

---

³⁰ A jogszabályi korlátozások figyelembevételével - például bank, szakosított hitelintézet köteles belső ellenőrzési rendszert működtetni.

³¹ Bit. 57. §, 81. § a) pont

³² Bszt. 21. § (2) bekezdés

pont szerinti biztosításáért. Ennek keretében – a belső ellenőrzési funkcióra vonatkozó sajátos szabályok figyelembevételével – az irányítási funkciót betöltő testület felelős különösen az egyes belső kontroll funkciókat érintő politikák kidolgozásáért, szervezeten belüli kommunikálásáért, az egyes belső kontroll funkciókat érintő belső szabályzatok jóváhagyásáért, valamint a kapcsolódó ellenőrzési tevékenységek gyakorlásáért.

99. A belső kontroll funkciók működését alapvetően meghatározó tényező a vezetés támogatása. Ugyanakkor a belső kontroll funkciók működésével szemben alapvető elvárás, hogy támogassa a pénzügyi szervezet/csoport irányítási tevékenységet.
100. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport a belső kontroll funkciók működtetésére mindenkor rendelkezzen az arányosság szempontját tekintve megfelelő számú, képzettségű és szakmailag alkalmas, a szükséges felhatalmazással rendelkező humán erőforrással, továbbá, hogy a pénzügyi szervezet biztosítsa a belső kontroll funkciókat ellátó alkalmazottak rendszeres továbbképzését és a feladataik ellátásához szükséges hatásköröket, anyagi erőforrásokat, IT rendszerekhez és támogatáshoz, valamint külső- és belső információkhoz való hozzáférést, továbbá adott esetben a külső szakértő igénybevételének lehetőségét.
101. Elvárt, hogy a belső kontroll funkciókat gyakorlók a folyamatba épített, valamint a vezetői ellenőrzés tapasztalatait is hasznosítsák, továbbá, hogy az egyes funkciókat gyakorlók a függetlenség megőrzése mellett működjenek együtt, egymás munkájának eredményeit ismerjék meg és saját munkájuk során hasznosítsák. Az MNB elvárja mindezek csoportszinten történő érvényre juttatását is, különösen az egyes csoporttagoknál azonos funkciót betöltő testületek, szervezeti egységek, személyek közötti kapcsolatok vonatkozásában.
102. Az MNB követendő gyakorlatnak tartja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport a belső kontroll funkciók működésével összefüggésben, annak valamennyi elemére kiterjedő belső jelentési rendszert alakítson ki. A belső jelentési rendszer biztosítja az egyes belső kontroll funkciók által vagy gyakorlásában érintett területek közötti információáramlást. A pénzügyi szervezet vezetése ennek segítségével tájékozódik az egyes belső kontroll funkciókat gyakorlók által feltárt hiányosságokról, a felmerülő kockázatokról és teszi meg a kiigazítás érdekében szükséges intézkedéseit, valamint gondoskodik az intézkedések megvalósulásának nyomon követéséről.
103. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet belső szabályzatban rögzítse az egyes belső kontroll funkciót ellátó területek vezetői megbízásának megszűnésére vonatkozó sajátos szabályokat. Ezzel összefüggésben az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet az okok megjelölése mellett haladéktalanul tájékoztassa az MNB-t valamely belső kontroll funkciót ellátó terület vezetője megbízásának megszűnéséről.

V.3. Kockázati kontroll funkció

104. Az MNB fontosnak tartja, hogy a pénzügyi szervezet működésében központi szerepet kapjon a kockázatok pénzügyi szervezeti-/csoportszintű átlátását és a kockázatkezelési rendszer működésének nyomon követését biztosító, a 105-108. pont szerinti szempontok figyelembevételével kialakított és működtetett, az operatív kockázatkezelési területtől – szervezeti megoldást, irányítási vagy egyéb megoldást alkalmazva – elkülönített kockázati kontroll funkció.³³ A 96. pontban rögzítettekkel összhangban, a nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet³⁴ esetében elvárás, hogy a funkció működtetésére önálló szervezeti egység is kialakításra kerüljön.
105. Az MNB ennek érdekében elvárja, hogy valamennyi pénzügyi szervezet esetében – a potenciális érdekkonfliktusok szem előtt tartásával – megjelölésre kerüljön, hogy mely ügyvezetője felelős a pénzügyi szervezet/csoport kockázati kontrolljáért. Nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet – ideértve többek között a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékos meghaladó piaci részesedésű hitelintézetet – esetében indokolt a kockázati kontroll funkció gyakorlására, illetve irányítására csak ezzel a feladattal megbízott, külön – megfelelő szakértelemmel és gyakorlattal rendelkező – vezető kijelölése³⁵, aki a CRO közvetlen irányítása alatt áll, és a függetlenség biztosítása érdekében az operatív kockázatkezeléstől a CRO alatti szinten kerül elválasztásra. Az MNB határozata alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító esetében az MNB elvárja, hogy csoportszintű kockázati kontroll vezető is kijelölésre kerüljön.
106. A kockázati kontroll funkció feladatai különösen:
- aktív bekapcsolódás a pénzügyi szervezet/csoport kockázati stratégiájának (kockázati étvágy, kockázatkezelési politika, limitrendszer) kialakításába és értékelésébe, ennek keretében a vezetés számára minden, a kockázatokkal összefüggő információ biztosítása, továbbá tanácsadás nyújtása;
  - a döntésért való végső felelősség átvállalása nélkül részvétel a kockázatkezelést jelentős mértékben érintő, de a kockázatkezelési politika végrehajtásához nem kötődő vezetői döntések meghozatalában annak érdekében, hogy a kockázatkezelés szempontjai a pénzügyi szervezet által hozott döntésekbe minél inkább beépüljenek;
  - a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testületével megosztott felelősség vállalás a kockázatkezelési politika végrehajtásában;
  - a pénzügyi szervezet/csoport jogi szerkezetének összetettségével összefüggő

---

³³ A biztosító, viszontbiztosító esetében a kockázatkezelés nem különül el élesen a kockázati kontrolltól. A Szolvencia II irányelvvel összhangban a kockázatkezelési feladatkört ellátó személy lát el a felsoroltakhoz hasonló jellegű feladatokat.

³⁴ A Hpt. a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékos piaci részesedéshez köti e követelmény teljesítését. A biztosítók esetében a kockázatkezelési feladatkör működtetésére vonatkozó rendelkezéseket a Bit. 209. § (2) bekezdése értelmében kisbiztosító esetében nem kell alkalmazni.

³⁵ A Hpt. 111. § (5) bekezdése alapján a hitelintézet, illetve a Bit. 55. § (1) bekezdése alapján a biztosító, viszontbiztosító vonatkozásában ez jogszabályi követelmény is.

kockázatok azonosítása és értékelése;

- e) új termékek, szolgáltatások bevezetése és új piacokra való belépés előtt, valamint jelentős külső és belső változások (beleértve a pénzügyi szervezet/csoport stratégiájának, kockázatkezelési politikájának és limitrendszerének megváltoztatását is), továbbá nem szokványos ügyletek esetén a pénzügyi szervezetre/csoportra gyakorolt hatások és a kockázatok felmérése;
- f) a pénzügyi szervezet/csoport kockázati kitétségének és kockázati profiljának meghatározása, folyamatos nyomon követése, a kockázati kitétség és profil összevetése a stratégiával, a kockázati étvággal, a kockázatkezelési politikával és a limitrendszerrel;
- g) a pénzügyi szervezetet/csoportot és annak kockázatait érintő új, illetve fenyegető folyamatok és kockázatok feltárása;
- h) a kockázatok azonosítására, mérésére vagy értékelésére, továbbá folyamatos nyomon követésére használt eljárások és módszerek értékelése különösen az alkalmazott feltételezések és módszerek megfelelősége, valamint a hatékonyság szempontjából;
- i) azon esetek független értékelése, amikor a stratégia (a kockázati étvág, a kockázatkezelési politika vagy a limitrendszer) megsértésre kerül;
- j) a pénzügyi szervezet/csoport kockázatkezelési tevékenységével kapcsolatban felmerülő hiányosságok, rossz gyakorlatok feltárása és javaslatok megfogalmazása a vezetés részére, továbbá eljárás a szükséges intézkedések megtétele érdekében (például akcióterv kidolgozása és az abban foglalt intézkedések megvalósításának elősegítése, nyomon követése).

107. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet 105. pont szerinti vezetője:

- a) legyen felelős az irányítási funkciót betöltő testület számára a pénzügyi szervezet/csoport kockázatairól történő átfogó és érthető tájékoztatásért,
- b) rendelkezzen megfelelő gyakorlattal, függetlenséggel és kellően magas beosztással (nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet – ideértve többek között a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézetet – esetén legalább közvetlenül a CRO alatti szintű beosztással) ahhoz, hogy a pénzügyi szervezet/csoport működésére jelentős hatást gyakorló kockázatait és kockázati keretrendszerét érintő döntéseket (akár vétójog biztosítása mellett is) előzetesen kritikus vizsgálatnak vethesse alá,
- c) legyen képes arra, hogy a pénzügyi szervezet vezetése, az irányítási funkciót betöltő testülete által hozott döntéseket kritikus vizsgálatnak vesse alá.

108. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet megfelelő belső eljárásokat alakítson ki és működtessen azon esetekben követendő gyakorlatra, melynek során a pénzügyi szervezet 105. pont szerinti vezetője a pénzügyi szervezet/csoport kockázatait és kockázatkezelését érintő döntéseit illetően kritikát fogalmazott meg (beleértve a különböző döntések tekintetében történő vétójog biztosításának eseteit, formáját és szabályait). Ezzel összefüggésben az MNB

elvárja, hogy amennyiben valamely operatív kockázatvállalási döntést a kockázatkezelési terület nem támogat, akkor az kerüljön elutasításra, vagy a kockázatvállalásról eggyel magasabb, legalább bizottsági szint döntsön.

V.4. Megfelelőség biztosítási funkció

109. A megfeleléség biztosítási funkció működtetésének célja a megfeleléségi kockázatok azonosítása és kezelése. A megfeleléségi kockázat a pénzügyi szervezetre vonatkozó – szolgáltatási tevékenységével összefüggő – jogszabályok, illetve jogszabálynak nem minősülő egyéb előírások – ideértve az MNB által kiadott felügyeleti szabályozó eszközöket, az ún. önszabályozó testületek (például KELER Zrt., BÉT, MABISZ) szabályzatait, a piaci szokványokat, magatartási kódexeket, illetve az etikai szabályokat is –, belső szabályozás (a továbbiakban együtt: megfeleléségi szabályok) be nem tartása következtében esetlegesen keletkező jogi kockázat, felügyeleti vagy egyéb hatósági szankció, jelentős pénzügyi veszteség, vagy hírnévromlás kockázata.
110. Megfeleléségi kockázatok például – egyes pénzügyi szervezet típusoknál eltérő súlyt képviselve – a következőkkel összefüggésben merülhetnek fel:
- a) az adatvédelmi tisztviselőre vonatkozó szabályozással³⁶ és a pénzügyi szervezetenél alkalmazott gyakorlattal összhangban álló titok- és adatvédelem (üzleti-, bank-, értékpapír-, pénztár-, fizetési-, foglalkoztatói nyugdíj- és biztosítási titok, személyes adatok védelme),
  - b) összeférhetetlenség, érdekkonfliktusok kezelése;
  - c) a pénzügyi és befektetési szolgáltatási tevékenységek elkülönítése;
  - d) információáramlásra vonatkozó korlátozások betartása;
  - e) piaci visszaélések (bennfentes kereskedelem, tisztességtelen árfolyam befolyásolás) megelőzése;
  - f) külső és belső csalások megelőzése;
  - g) pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem;
  - h) a pénzügyi szervezet, a csoporttagok és a munkavállalók saját számlás ügyletei;
  - i) az ügyfelekkel való tisztességes bánásmód, ideértve a panaszkezelési tevékenységet is;
  - j) hatósági kapcsolatok (beleértve különösen az MNB-vel és a Pénzügyi Békéltető Testülettel való kapcsolatot);
  - k) üzletvitel kockázata (conduct risk).
111. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet megfeleléség biztosítási funkciót alakítson ki és

---

³⁶ Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény és a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet)

működtessen³⁷. Ennek során nemcsak a pénzügyi szervezet/csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságait, kiterjedtségét és összetettségét szükséges figyelembe venni, hanem – a 95-97. pontban megfogalmazottak figyelembevételével – biztosítandó a belső irányítással, továbbá az egyéb belső kontroll funkciókkal (kockázati kontroll, belső ellenőrzés) való összhang is.

112. A megfelelési biztosítási funkció működtetésével kapcsolatban az MNB elvárja, hogy az terjedjen ki a pénzügyi szervezet/csoport egészére, a csoport valamennyi tagjára, szervezeti egységére, üzleti területére és tevékenységére, beleértve a kiszervezett tevékenységeket is.
113. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete meghatározza a pénzügyi szervezet/csoport megfelelési politikáját³⁸, amely rögzíti többek között a megfelelési funkció kialakításának célját, prioritásait, területeit, a megfelelési funkció működtetését meghatározó alapelveket, az alkalmazott szervezeti megoldást, beleértve a pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületeivel való kapcsolatokat is, a politika közzétételének módját.

A megfelelési politikában meghatározandók különösen a következők:

- a) a felelős belső irányítás keretében a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete milyen menedzsment funkciókat gyakorol a megfelelési tevékenység vonatkozásában, milyen felvigyázási funkciók érvényesülnek,
- b) a megfelelési biztos (compliance officer), illetve megfelelési vezető, önálló szervezeti egység helye a szervezeten belül (ideértve a feladat- és hatáskörének, felelőssége terjedelmének, beszámolási kötelezettségének stb. egyértelmű meghatározását),
- c) a megfelelési kockázatok közül melyek kerülnek elsődlegesen a megfelelési biztosítási funkció keretében kezelésre, illetve más ellenőrzési, kontroll funkciókhoz telepítésre (például folyamatba épített ellenőrzés, kockázati kontroll, belső ellenőri vizsgálatok), illetve milyen megoldások biztosítják a megfelelési kockázatok felett kontroll funkciót gyakorló különböző területek közötti kommunikációt, összhangot,
- d) a pénzügyi szervezet a működési kockázatok kezelésének részeként, vagy attól független megfelelési biztosítási funkciót működtet-e, milyen garanciális elemek biztosítják a funkció függetlenségét,
- e) hogyan történik a megfelelési biztosítási funkció ellátásának ellenőrzése a független belső ellenőr által,
- f) hogyan (milyen gyakorisággal és terjedelemben) történik a megfelelési biztosítási funkció gyakorlása a pénzügyi csoport szintjén, illetve a kiszervezett tevékenységek vonatkozásában,
- g) külső tanácsadó, szakértő igénybevételének feltételei,

---

³⁷ A Hpt.153/A. §-a, a Bit. 81. §-a, valamint a Bszt. 21. §-a alapján ez a pénzügyi szervezetek egy köre számára ez jogszabályi követelmény is. Bár a szóhasználat az ágazati jogszabályokban eltérő.

³⁸ Megfelelési politika kidolgozása csak a biztosító, viszontbiztosító esetében jogszabályi követelmény. [Bit. 84. § (1) bekezdés f) pont]

h) a megfelelőségi szabályokkal összefüggő jogsértések jelentésére vonatkozó mechanizmusok³⁹.

114. Az MNB jogszabályi kötelezés hiányában is valamennyi pénzügyi szervezet⁴⁰ esetében elvárja megfelelőségi biztos(ok) alkalmazását, illetve megfelelési vezető kijelölését. A 96. pont figyelembevételével, a kisebb, kevésbé összetett tevékenységet folytató pénzügyi szervezet esetében viszont a megfelelőségi kockázatok kezelését a kockázati kontroll funkció vagy más, nem belső kontroll funkciót ellátó terület (például jogi terület) keretében is elfogadhatónak tartja, amennyiben az nem sérti annak függetlenségét.
115. Az MNB határozata alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító esetében az MNB elvárja, hogy kijelölésre kerüljön csoportszintű megfelelőségi biztos, illetve megfelelési vezető is, aki felelős a csoportszintű megfelelőség biztosítási funkció egységének biztosításáért. Ennek keretében a csoportszintű megfelelőségi biztos, illetve megfelelési vezető – a vonatkozó jogszabályi (különös tekintettel a titokvédelmi) előírások figyelembevételével – célszerűen ellátja a következő feladatokat:
- a) megfelelőségi szempontú csoportszintű kockázat azonosítás és elemzés,
  - b) egységes megfelelés biztosítási eljárásrendek és szabályok kidolgozása, módszertanok átadása,
  - c) a csoporthoz tartozó megfelelőségi biztosok, megfelelési vezetők tevékenységének összehangolása,
  - d) csoportszintű oktatás és képzés.
116. Amennyiben a pénzügyi szervezet leányvállalataira vagy fióktelepeire vonatkozó helyi szabályok akadályozzák a csoportszinten szigorúbban meghatározott megfelelőség biztosítási elvek és eljárások érvényre juttatását (ideértve különösen a csoporttagok közötti információáramlásra vonatkozó korlátozásokat), elvárt, hogy a leányvállalat vagy a fióktelep erről tájékoztassa a csoportszintű megfelelőségi biztost, illetve megfelelési vezetőt.
117. Az MNB javasolja, hogy a megfelelőség biztosítás lássa el a következő feladatokat⁴¹:
- a) szabályozási jellegű feladatok:
    - aa) a pénzügyi szervezet/csoport által alkalmazandó megfelelőségi szabályok körének, ezen belül a megfelelőség szempontjából releváns információk körének meghatározása,
    - ab) a megfelelőségi szabályokban bekövetkező változások lehetséges hatásainak elemzése (a pénzügyi szervezet/csoport külső és belső környezeti változásainak nyomon

---

³⁹ A Hpt. 116. §-a, illetve a Bszt. 24/G. §-a alapján a hitelintézet és a befektetési vállalkozás hatékony és megbízható mechanizmusokat hoz létre, amely ösztönzi a jogszabályi előírások valós vagy potenciális megsértése esetén a vezető tisztségviselői és munkavállalói jelentéstételt.

⁴⁰ A hatályos jogszabályi előírások alapján ez a hitelintézet, a befektetési vállalkozás, a biztosító és a viszontbiztosító esetében jogszabályi követelmény (megjegyzendő ugyanakkor, hogy az egyes ágazati jogszabályok eltérő elnevezést használnak).

⁴¹ Az elhatárolás más szempontok alapján is történhet (például kockázatkezelés, támogatás, jelentés, monitorozás szerinti megbontás).

követése),

ac) a pénzügyi szervezet/csoport belső szabályzataiban és működésében szükségessé váló módosítások kezdeményezése, az implementálás megfelelőségének kontrollja,

ad) a megfelelőségi politika, kézikönyv, valamint a kapcsolódó belső szabályzatok, eljárásrendek elkészítése, szükség szerinti, illetve rendszeres aktualizálása, ennek keretében a megfelelőségi kockázat azonosítására, becslésére, elemzésére szolgáló módszerek, eljárások kidolgozása és dokumentálása;

b) operatív jellegű feladatok:

ba) a megfelelőségi szabályoknak való megfelelés vizsgálata, monitoringja (folyamatos figyelése) minden, a megfelelőségi kockázatok szempontjából releváns területen, a megfelelőségi szabályok megsértésének jelentése a pénzügyi szervezet vezetése felé,

bb) a pénzügyi szervezet vezetésének megfelelőségi ügyekben való tanácsadás és rendszeres jelentés,

bc) a pénzügyi szervezet humán erőforrásainak megfelelőség biztosítási oktatása, napi szintű rendelkezésre állás, segítségnyújtás az alkalmazottak megfelelőségi szempontú kérdéseinek megválaszolásához,

bd) a megfelelőség szempontjából releváns információkkal kapcsolatos nyilvántartások vezetése (például alkalmazottak saját számlás ügyletei, összeférhetlenségre vonatkozó bejelentések, bennfentes nyilvántartás), illetve a rendelkezésre álló adatbázis (különösen figyelemmel a panaszkezelési tevékenység keretében elérhető információkra) adatainak adott ismérvek szerinti csoportosítása, listázása, a nyilvántartások nyomon követése,

be) a hatóságok felé fennálló bizonyos jelentési kötelezettségek teljesítése (például összeférhetlenség, pénzmosás, bennfenteség, piacbefolyásolás),

bf) új termékek, eljárások bevezetése, szervezeti változások előtt megfelelően dokumentált megfelelőségi szempontú vélemény nyújtása,

bg) panaszkezelési tevékenység monitoringja,

bh) a piaci visszaélések hatékony megelőzése, felderítése és bejelentése érdekében – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikke szerinti rendszer kiépítése, működtetése, és rendszeres felülvizsgálata, amely megfelel az (EU) 2016/957 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben⁴² foglaltaknak; továbbá figyelembe veszi az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletében, illetve az (EU) 2016/522 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet⁴³ II. mellékletében részletezett magatartásformákat, valamint

---

⁴² az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a visszaélésszerű gyakorlatok, vagy a gyanús megbízások és ügyletek megelőzéséhez, feltáráshoz és bejelentéséhez használandó megfelelő intézkedésekre, rendszerekre és eljárásokra, valamint értesítési formanyomtatványokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2016. március 9-i (EU) 2016/957 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet

⁴³ az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a harmadik országok egyes állami szervei és központi bankjai részére biztosított mentesség, a piaci manipuláció jelei, a közzétételi küszöbértékek, a késleltetésekkel kapcsolatos értesítések tekintetében illetékes hatóság, a tilalmi

az alkalmazottak saját számlás ügyleteit.

118. Az MNB a megfelelési biztosítási funkció működtetése során a pénzügyi szervezettől a pénzügyi szervezet/csoport adatbázisainak adataira épülő, kockázatelemzéssel alátámasztott kockázat alapú megközelítést vár el, melynek keretében a megfelelési biztosítási funkció céljai, munkaprogramja, továbbá eszközei és módszerei a megfelelési kockázatok azonosításán és értékelésén alapulva kerülnek meghatározásra.
119. A megfelelési kockázatok értékelésénél elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az alábbiakra is tekintettel legyen:
- a) megfelelési szempontból releváns jogszabályváltozásokból, várható új szabályozásból fakadó kockázatok,
  - b) a megfelelési kockázatok szempontjából releváns panaszügyek,
  - c) a megfelelési kockázatok szempontjából releváns folyamatban lévő és lezárt peres ügyek,
  - d) hatósági intézkedések és szankciók jellege, száma és volumene,
  - e) a megfelelési kockázatok szempontjából releváns, a pénzügyi szervezet/csoport reputációját érintő negatív média megjelenések gyakorisága és jelentősége.
120. Az MNB jó gyakorlatnak tartja a kockázatértékelésen alapuló, prioritásokat is meghatározó megfelelési biztosítási monitoring programok, vizsgálati tervek, munkaprogramok alkalmazását. Amennyiben a kockázat alapú működés részeként a megfelelési kockázatok azonosítása önértékeléssel történik, akkor elvárt a megfelelési biztosítási funkciót ellátó terület aktív szakmai kontrollja és értékelése. A feltárt kockázatok azonosítását követően elvárt a csoportszintű kockázati térkép és a kapcsolódó intézkedési terv elkészítése.
121. Az MNB elvárja, hogy a megfelelési biztos, megfelelési vezető a jelentős hiányosságokról való eseti tájékoztatás mellett – azon esetekben is, amikor erre jogszabályi kötelezés nincs⁴⁴– a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézet esetében az irányítási funkciót betöltő testületet negyedévente, a felvigyázási funkciót betöltő testületet legalább évente, a többi pénzügyi szervezet esetében az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületet legalább évente összefoglaló jelentésben tájékoztassa az alábbiakról:
- a) a megfelelési kockázattal összefüggésben a pénzügyi szervezeti-, illetve csoportszintű kontroll környezet hatékonyságának értékelése;
  - b) a pénzügyi szervezet/csoport belső politikáinak és eljárásainak áttekintése során feltárt hiányosságok;

---

időszak alatti kereskedésre vonatkozó engedélyek és a vezető tisztségviselők értesítési kötelezettséggel járó ügyleteinek típusai tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2015. december 17-i (EU) 2016/522 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet

⁴⁴ A Hpt., a Bit. és az (EU) 2017/565 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet alapján az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testület számára éves összefoglaló jelentés készítése jogszabályi követelmény is.

- c) a monitoring tevékenység és a vizsgálatok tapasztalatai, a feltárt hiányosságok alapján megtett, illetve folyamatban lévő intézkedések, azok eredményei, illetve várható eredményei, határideje (beleértve a munkavállalókkal szemben javasolt szankciókat is),
- d) a megfelelőség biztosítási tevékenység keretében azonosított kockázatok;
- e) a szabályozási környezetben bekövetkezett változások és az azok nyomán szükségessé vált, már megtett, illetve megteendő intézkedések;
- f) a jelentési időszak egyéb, a megfelelőség biztosítási funkció szempontjából jelentős ügyei;
- g) a hatóságokkal folytatott megfelelőségi szempontból releváns kommunikáció.

V.5. Ellenőrzési rendszer

122. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport irányítási funkciót betöltő testülete – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – a pénzügyi szervezet/csoport tevékenységeire belső szabályzatban dokumentált ellenőrzési rendszert, ellenőrzési nyomvonalat alakítson ki és működtessen. Az ellenőrzési nyomvonal tartalmazza különösen az egyes tevékenységek felelősségi és információs szintjeit és kapcsolatait, továbbá az irányítási és ellenőrzési folyamatokat, lehetővé téve azok nyomon követését és utólagos ellenőrzését. Az ellenőrzési nyomvonal megmutatja a szervezet ellenőrzési rendszerének hiányosságait és elősegíti a kockázatok azonosítását. Az ellenőrzési nyomvonal kialakításának célja a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés, valamint a független belső ellenőrzés, és a külső ellenőrzések hatékonyabbá tétele. Ennek érdekében javasolt, hogy az ellenőrzési nyomvonalak tartalmazzák: a pénzügyi szervezetenél fellelhető folyamatok, illetve tevékenységek, valamint az azok irányításáért való felelős munkakör/szerepkör megnevezését, a folyamatok, illetve tevékenységek ellátásának jogi alapját (jogszabály, belső szabályozás), a folyamat, illetve tevékenység elemhez kapcsolódó részletesebb feladatléírást. Tartalmazzák továbbá ez utóbbi feladatléíráshoz kapcsolódó főbb dokumentumok/adatbázis típusok megnevezését, a folyamat, illetve tevékenység ellátás határidejét, a kockázat(ok) megnevezését (releváns kockázatonkénti bontásban), a folyamat, illetve tevékenység ellátáshoz és adott egynemű kockázat(ok)hoz kapcsolódó ellenőrzési pontot, az ellenőrzést végző munkakör/szerepkör megjelölést, oly módon, hogy a munkaköri leírás alapján egyértelműen azonosítható legyen az ellenőrzést végző személye, az ellenőrzés gyakorisága.

V.5.1. Folyamatba épített ellenőrzés

123. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az egyes ügyviteli folyamatokat és belső szabályzatait úgy alakítsa ki, hogy az lehetővé tegye a folyamatba épített ellenőrzést. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az egyes folyamatokba ellenőrzési pontokat iktasson be annak érdekében, hogy az egyes részfeladatok csak a megelőző részfeladat ellenőrzését – egyúttal annak megfelelőségét – követően kerülhessenek ellátásra, ezáltal biztosítva az egymásra épülő

részfeladatok inputjainak megfelelőségét. Egy adott művelet elvégzése, feldolgozása és ellenőrzése nem lehet ugyanannak a személynek a feladata (feladatkörök megfelelő szintű elkülönítése/négy szem elve). A munkaköri leírások kitérnek a belső ügyviteli szabályzatokban meghatározott munkafolyamatba épített ellenőrzési feladatok betartására vonatkozó kötelezettségekre. A pénzügyi szervezet eljárásait úgy alakítja ki, hogy minden kockázatvállalással járó tranzakció csak dokumentált, a négy szem elvét figyelembevevő vagy előre definiált kontrollokat biztosító automatizált ellenőrzés után hajtható végre.

124. Az MNB javasolja a pénzügyi szervezetek számára, hogy az üzleti területeken kettős jelentési utakat alakítsanak ki, továbbá, hogy a pozíciókra és kockázatokra vonatkozó jelentések az üzletági feletteseken kívül célszerűen a kockázatkezelési funkcióhoz is eljussanak.

V.5.2. Vezetői ellenőrzés

125. A különböző vezetői szintek létrehozása és a szervezeti struktúra a pénzügyi szervezet/csoport céljainak, stratégiájának hatékonyabb megvalósítására irányul. Elvárt, hogy a vezetői ellenőrzési funkciók, feladatok minden vezetői szinten érvényesüljenek. A vezetői ellenőrzés célja többek között a munkafolyamatokba épített kontroll pontok rendeltetésszerű működésének vizsgálata. A vezetői ellenőrzés eszközei a beszámoltatás, a jelentések kérése, az aláírási jog gyakorlása, a feladatok teljesítésének ellenőrzése tartalmi, alaki és egyéb szempontból, a személyes helyszíni ellenőrzés, valamint a vezetői információs rendszer működtetése. A pénzügyi szervezet vezetői rendszeresen, a belső ügyrendekben és eljárásrendekben meghatározottaknak megfelelően ellenőrzik és beszámoltatják a beosztottakat. A vezetői ellenőrzés részletes szabályait (ideértve a jelentéseket és a szolgálati utakat is) teljes körűen a belső szabályzatok tartalmazzák.

V.5.3. Vezetői információs rendszer

126. A pénzügyi szervezet tevékenységének fontos eleme a folytatott tevékenységek teljes körére kiterjedő vezetői információs rendszer kialakítása és működtetése. A vezetői információs rendszer célja, hogy az irányítás és ellenőrzés során egységes és átfogó információk álljanak megfelelő időben a vezetés rendelkezésére.
127. A pénzügyi szervezet vezetői információs rendszere magában foglalja a vezetés részére érkező (pénzügyi szervezeti- és csoportszintű) információk összességét, valamint azt a rendszert, amely az információkat összegyűjtve, megfelelő módon feldolgozva eljuttatja a célszemélyekhez, úgy, hogy a változásokra a vezető még időben tudjon reagálni.
128. Az MNB a pénzügyi szervezetek számára a vezetői információs rendszerek működtetésekor az elektronikus eszközök és csatornák elsődleges alkalmazását javasolja.

129. Elvárt, hogy a vezetői információs rendszer úgy kerüljön kialakításra és működtetésre, hogy az a megfelelő időben rendelkezésre álló megbízható és releváns információkkal segítse a pénzügyi szervezet/csoport vezetésének tevékenységét.
130. Az információs rendszerekkel szembeni további elvárás a biztonságosság, a rendszeres, független módon történő ellenőrzöttség és a váratlan eseményekre való felkészítettség is.

VI. Belső ellenőrzési funkció

131. A belső ellenőrzési funkció működtetésének célja, hogy vizsgálataival független, objektív bizonyosságot adjon arról, hogy a belső kontroll rendszer (a kockázatkezelési, a kontroll és az irányítási folyamatok) hatékony kialakítása és működése biztosítja az intézmény céljainak elérését. Továbbá, ezen vizsgálataival, valamint tanácsadó tevékenységével értéket adjon a szervezet működéséhez és javítsa annak minőségét.
132. Az MNB elvárja, hogy a belső ellenőrzés terjedjen ki a pénzügyi szervezet/csoport egészére, a csoport valamennyi tagjára, szervezeti egységére – beleértve a belső kontroll funkciókat ellátó és a speciális kontroll funkciókkal, feladatokkal is rendelkező területeket is, mint például a safeguarding officer –, üzleti területére és tevékenységére – beleértve a kiszervezett tevékenységeket is –, azok elkülönült és illeszkedő működésére.
133. A belső ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenysége körében feladatai lehetnek különösen:
- a) rendszeresen elemezni, vizsgálni és értékelni a belső kontrollrendszerek kiépítésének, működésének jogszabályoknak, jogszabálynak nem minősülő egyéb előírásoknak – ideértve az MNB által kiadott felügyeleti szabályozó eszközöket – és belső szabályzatoknak való megfelelését, valamint működésének gazdaságosságát, hatékonyságát és eredményességét;
  - b) elemezni, vizsgálni a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodást, a vagyon megóvását és gyarapítását, valamint az elszámolások megfelelőségét, a beszámolók valódiságát;
  - c) a vizsgált folyamatokkal kapcsolatban megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat megfogalmazni a kockázati tényezők, hiányosságok megszüntetése, kiküszöbölése vagy csökkentése, a szabálytalanságok megelőzése, illetve feltárása érdekében, valamint a pénzügyi szervezet/csoport eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében;
  - d) felelősöket és határidőt megnevezni a javaslatok és intézkedések megvalósítására vagy azok tekintetében javaslatot tenni;
  - e) nyilvántartani és nyomon követni a belső ellenőrzési jelentések alapján megtett intézkedéseket.

134. A bizonyosságot adó tevékenységet a pénzügyi szervezet különösen az alábbi ellenőrzési típusok önálló vagy együttes alkalmazásával látja el:

- a) a szabályszerűségi ellenőrzés arra irányul, hogy az adott szervezeti egység, illetve üzleti terület működése, illetve tevékenysége megfelelően szabályozott-e, és érvényesülnek-e a hatályos jogszabályok, belső szabályzatok és vezetői rendelkezések előírásai, felügyeleti szabályozó eszközök elvárásai;
- b) a pénzügyi ellenőrzés célja az adott pénzügyi szervezet/csoport, szervezeti egység, illetve üzleti terület, program vagy feladat pénzügyi elszámolásainak, valamint az ezek alapjául szolgáló számviteli nyilvántartások és a kapcsolódó felügyeleti adatszolgáltatások ellenőrzése;
- c) a rendszerellenőrzés keretében az egyes rendszerek kialakításának, illetve működésének átfogó vizsgálatát kell elvégezni;
- d) a teljesítmény-ellenőrzés célja annak megállapítása, hogy az adott szervezeti egység, illetve üzleti terület által végzett tevékenységek, programok egy jól körülhatárolható területén a működés, valamint a forrásfelhasználás gazdaságosan, hatékonyan, megfelelő minőségben és eredményesen valósul-e meg;
- e) az informatikai ellenőrzés a pénzügyi szervezetnél/csoportnál működő informatikai rendszerek megfelelőségére, megbízhatóságára, biztonságára, valamint a rendszerben tárolt adatok teljességére, megfelelőségére, szabályosságára és védelmére irányul.

135. A belső ellenőrzés – a függetlenségét nem sértő és az önellenőrzés veszélyét elkerülő módon, egyedi belső kontroll politikák, mechanizmusok és eljárások, valamint kockázati limitek kidolgozásában, kiválasztásában, megállapításában és végrehajtásában való részvétel nélkül megvalósuló – tanácsadó tevékenység keretében ellátható feladatai lehetnek különösen:

- a) vezetők támogatása az egyes megoldási lehetőségek elemzésével, értékelésével, vizsgálatával, kockázatának becslésével;
- b) pénzügyi, tárgyi, informatikai és humán erőforrás-kapacitásokkal való ésszerűbb és hatékonyabb gazdálkodásra irányuló tanácsadás;
- c) a vezetés szakértői támogatása a kockázatkezelési és szabálytalanságkezelési rendszerek és a teljesítménymenedzsment rendszer kialakításában, folyamatos továbbfejlesztésében;
- d) tanácsadás a szervezeti struktúrák racionalizálása, a változásmenedzsment területén;
- e) konzultáció és tanácsadás a vezetés részére a szervezeti stratégia elkészítésében;
- f) javaslatok megfogalmazása a minőségbiztosítás, a pénzügyi szervezet/csoport eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében, a belső szabályzatok tartalmát, szerkezetét illetően.

136. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a belső ellenőrzés működtetésének célját, hatáskörét, feladatait, elemeit, szervezetét, a belső ellenőrzés vezetésével szemben támasztott szakmai követelményeket a pénzügyi szervezet felvigyázási funkciót betöltő

testülete által elfogadott belső ellenőrzési politikában (charta, belső ellenőrzési alapszabály) rögzítse. Az MNB elvárja továbbá, hogy a pénzügyi szervezet az ellenőrzés lefolytatásának eljárási szabályait, az ehhez szükséges informatikai, technikai feltételek rendelkezésre állását a szervezet belső, a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete által elfogadott és legalább évente felülvizsgált⁴⁵ szabályzatban rögzítse.

137. Az MNB a belső ellenőrzés működtetésekor a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelésen túl, az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvével összhangban elvárja valamely nemzetközi belső ellenőrzési sztenderd követését. E tekintetben az MNB a belső ellenőrök nemzetközi szervezete, az IIA [(Institute of Internal Auditors (Belső Ellenőrök Intézete)] által kiadott és a Belső Ellenőrök Magyarországi Szervezete (BEMSZ) által közzétett gyakorlati sztenderdek és útmutatók követését, az IIA Etikai Kódexében foglaltak betartását ajánlja.
138. A kialakult nemzetközi elvárásoknak megfelelően az MNB is a pénzügyi szervezet/csoport adatbázisainak adataira épülő, kockázatelemzéssel alátámasztott (az audit célok alapján évente összeállított és a megfelelő testület által jóváhagyott audit tervet, valamint részletes audit programot is magában foglaló) kockázat alapú belső ellenőrzés kialakítását és működtetését tartja a legjobb gyakorlatnak.
139. Az MNB alapelvárásai közé tartozik, hogy jogszabályi kötelezéstől függetlenül valamennyi pénzügyi szervezet alkalmazzon belső ellenőrt. Így a biztosító egyesület, az alapkezelő és az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár is (kis pénzügyi szervezet esetében a részmunkaidős vagy a megbízási szerződés keretében történő foglalkoztatás is elfogadható). Az MNB álláspontja szerint mind az MNB, mind a pénzügyi szervezet érdekét szolgálja a belső ellenőr alkalmazása, mivel a belső ellenőr alapvető fontosságú védelmi vonalként működik, amely ellenőrzi a pénzügyi szervezet tevékenységét, és felhívja a figyelmet a hibás, esetlegesen jogszabályba ütköző gyakorlatra.
140. Amennyiben a pénzügyi szervezet mérete vagy a jogszabályi előírások nem teszik szükségessé több belső ellenőr foglalkoztatását, és a szervezet csak egy belső ellenőrt foglalkoztat, akkor a belső ellenőrzési szervezeti egységre vagy annak vezetőjére vonatkozó elvárásokat a belső ellenőrre kell alkalmazni. Amennyiben több pénzügyi szervezet – a vonatkozó jogszabályok biztosította keretek között – ugyanazt a személyt foglalkoztatja belső ellenőrként, írásban szükséges megállapodni arról, hogy a belső ellenőr kölcsönös foglalkoztatása ellen nem emelnek kifogást. A megállapodásban célszerű rögzíteni, hogy a belső ellenőrök munkaköri leírása nem tartalmazhat olyan elemeket, melyek összeférhetetlenséghez vezetnek, vagy akadályozzák az elkülönített munkakörök szétválasztását.

---

⁴⁵ A hitelintézet, biztosító és viszontbiztosító esetében a belső ellenőrzési szabályzatnak az irányítási funkciót betöltő testület (igazgatóság) általi jóváhagyása, valamint annak évenkénti felülvizsgálata jogszabályi követelmény is.

141. Az MNB elvárása, hogy a belső ellenőr tevékenysége független legyen azoktól a területektől és tevékenységektől, amit ellenőriznie kell. A belső ellenőr a függetlenség biztosítása érdekében az ellenőrzésen kívül más feladatkörrel, mely érdekkonfliktushoz vezethet, nem bízható meg. A belső ellenőrzési szervezeti egység számára az éves tervhez képest további ellenőrzési feladatokat csak a felügyelési funkciót betöltő testület, annak elnöke, – feladataival összefüggésben – az auditbizottság, annak elnöke, a belső ellenőrzési szervezeti egység vezetője önállóan, vagy a felügyelőbizottság, illetve auditbizottság elnökének egyetértésével a pénzügyi szervezet első számú vezetője (ügyvezető, pénztár esetében az IT elnöke) határozhat meg. A belső ellenőrzési egység vezetője olyan vezetői szintnek tartozik beszámolási és jelentési kötelezettséggel, amely lehetővé teszi a belső ellenőrzési tevékenységet végző számára feladatai teljesítését. A belső ellenőrzés önállóan jár el az irányításra kijelölt testület által meghatározott keretek között a tevékenysége tervezése, az ellenőrzési program végrehajtása, a módszerek és eljárások kiválasztása során, és befolyástól mentesen állítja össze a megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat tartalmazó ellenőrzési jelentést, amelynek tartalmáért felelősséggel tartozik. Az MNB a függetlenség biztosítása érdekében javasolja, hogy az ellenőrzési jelentés megállapításainak az ellenőrzött területtel való egyeztetése mindenkor megfelelően dokumentált legyen, az ellenőrzési jelentésben végrehajtott változások/módosítások változáskövetéssel kerüljenek rögzítésre.
142. A pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete felelős a belső ellenőrzés (hatásköri és szervezeti) függetlenségének, továbbá a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrások biztosításáért. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrásokat a pénzügyi szervezet/csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban, valamint a 137. pontban meghatározott nemzetközi sztenderdek figyelembevételével határozza meg és bocsássa rendelkezésre.
143. Biztosítani szükséges továbbá azt is, hogy a belső ellenőrzés a feladata ellátásához szükséges minden információhoz és dokumentumhoz hozzáférhessen, minden üzletmenettel kapcsolatos irányítószervi, illetve menedzsmenti döntésről és határozatról értesüljön, bárkitől felvilágosítást kérhessen, minden helyiségbe beléphessen, továbbá nyilatkozatot, tanúsítványt kérhessen, illetve jegyzőkönyvet vehessen fel.
144. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet vezetése minden rendelkezésre álló eszközzel támogassa a belső ellenőrzés tevékenységét. Ennek keretében elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan kultúrát teremtsen, folyamatokat alakítsa ki és működtet, amely biztosítja, hogy az ellenőrzési megállapításokat a pénzügyi szervezet megfelelő prioritásokkal kezelje, és az előírt határidőben megtegye az észlelt hiányosságok megszüntetése érdekében meghatározott intézkedéseket. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet a belső

ellenőrzés javaslatainak, valamint a feltárt hiányosságok megszüntetésének nyomon követésére formális rendszert alakít ki.

145. A belső ellenőrzési tevékenységet végzőknek kollektívan rendelkezniük kell, vagy meg kell szerezniük mindazt a szaktudást, gyakorlatot és egyéb ismeretet, mely a feladatok ellátásához szükséges, így biztosítva azt, hogy a belső ellenőri szervezet összességében alkalmas legyen a pénzügyi szervezet valamennyi tevékenységének és szervezeti egységének ellenőrzésére. A belső ellenőrnek hozzáértéssel, kellő körültekintéssel, a tőle elvárható gondossággal és szakértelemmel kell tevékenységét végeznie.
146. Tekintettel a pénzügyi piacok gyors fejlődésére a pénzügyi szervezet belső ellenőreivel szemben fokozottan érvényesítendő elvárás a szaktudásuk, gyakorlatuk és egyéb ismereteik folyamatos fejlesztése. Az MNB ezzel összefüggésben ösztönzi, hogy a belső ellenőrzési területen dolgozók Okleveles Belső Ellenőri, illetve Képesített Belső Ellenőr (CIA) képesítést szerezzenek.
147. A pénzügyi szervezet belső ellenőrzésétől az MNB elvárja a felügyeleti adatszolgáltatások megalapozottságának és megbízhatóságának (különös tekintettel a belső szabályozottság, a számviteli megalapozottság, teljesség, integritás, zárttság, informatikai megalapozottság, a folyamatok, ellenőrzési rendszerek működése szempontjaira) rendszeres ellenőrzését is, továbbá az MNB által feltárt rendszerbeli hiányosságok, jogszabálysértések megszüntetésére a határozatokban, vagy az ellenőrzést lezáró vezetői levelekben meghatározott feladatok elvégzésének határidőben történt teljesülésének vizsgálatát, és annak nyomon követését, hogy a pénzügyi szervezet megtett-e minden intézkedést a hibák kijavítására és a feltárt kockázatok csökkentésére.

VII. A pénzügyi szervezet és a választott könyvvizsgáló kapcsolata

148. A könyvvizsgáló által nyújtott szolgáltatások szűk értelemben nem tekinthetők a pénzügyi szervezet belső védelmi vonalait alkotó elemnek, de egyfajta átmenetet jelentenek a belső és a külső védelmi rendszert alkotó elemek között, és számos ponton kapcsolódnak az irányítási és kontroll funkciókhoz. Emiatt az MNB indokoltnak tartja, hogy a jelen ajánlás keretében is megfogalmazza a pénzügyi szervezet és választott könyvvizsgálója kapcsolatára vonatkozó legfontosabb elvárásait.
149. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet – az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával – a könyvvizsgáló kiválasztása során [a közérdeklődésre számot tartó pénzügyi szervezet a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységek jogszabályban előírt könyvvizsgálatára vonatkozó egyedi követelményekről és a 2005/909/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. április 16-i 537/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásaira is tekintettel] kellő gondossággal járjon el, és

rendszeresen (belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal és módon) értékelje annak tevékenységét. Ennek keretében az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezet a könyvvizsgáló kiválasztására nyílt és átlátható pályázati eljárást alkalmazzon.

150. Elvárt, hogy a könyvvizsgáló kiválasztása és értékelése során a pénzügyi szervezet az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával:
  - a) ellenőrizze, hogy a könyvvizsgáló a pénzügyi szervezetek könyvvizsgálatára jogosító nyilvántartás alapján a könyvvizsgálói feladatok ellátásával, illetve egyéb szolgáltatás nyújtásával megbízható-e,
  - b) az elérhető információk alapján vizsgálja az ágazati, valamint a kapcsolódó jogszabályokban és egyéb módon (például etikai sztenderdekben) meghatározott korlátozó és összeférhetlenségi feltételeket,
  - c) összegezze az adott könyvvizsgálóval szembeni korábbi tapasztalatait, az elérhető piaci információkat, jó üzleti hírnevét, illetve, hogy díjazása összhangban áll-e az elvégzendő, illetve a korábban elvégzett munka mennyiségével és szakmai színvonalával.

151. Amennyiben könyvvizsgálóként könyvvizsgáló társaság került megválasztásra, úgy a könyvvizsgáló társaság által jelölt természetes személy könyvvizsgáló tekintetében az MNB a pénzügyi szervezet számára javasolja, hogy a természetes személy könyvvizsgáló jogszabályi előírások által meghatározott időszakonként megkövetelt váltása ne csak formai, hanem tényleges változást eredményezzen a könyvvizsgálói feladatok ellátójának személyében. A könyvvizsgálók váltásával kapcsolatos döntés meghozatala során az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet kellő bizonyosságot szerezzen arról, hogy a szerződéses kapcsolatban álló könyvvizsgáló cégen belül újként megjelölt természetes személy könyvvizsgáló – szakmailag, illetve a közeli hozzátartozói kapcsolat tekintetében is – képes munkáját az előző könyvvizsgáló befolyásától mentesen, független módon ellátni. Amennyiben a függetlenséggel kapcsolatosan kétségek merülnek fel, az MNB elvárja a természetes személy könyvvizsgáló lecserélését.

152. Pénzügyi csoport esetében az MNB elvárja, hogy a könyvvizsgálati tevékenységgel összefüggésbe hozható érdekkonfliktusok kezelése csoportszinten is megvalósuljon.

153. Az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezet az éves beszámolóban hozza nyilvánosságra, hogy mely könyvvizsgálóknak milyen megbízásokat adott, legalább a Kkt. 3. §-a szerinti jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység és jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységen kívüli egyéb szakmai szolgáltatás szerinti megbontást alkalmazva.

154. Pénzügyi csoport esetében a nyilvánosságra hozatal során a csoporttagok könyvvizsgálói kapcsolatainak bemutatása is javasolt.

155. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet – az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával – a könyvvizsgálóval való kapcsolattartás során törekedjen a következő felelős vállalatirányítási elvek követésére:
- a) felismeri és a szervezeten belül kommunikálja a könyvvizsgálati tevékenység fontosságát;
  - b) vizsgálja a Kkt.-ben, továbbá az ágazati jogszabályokban foglalt, a könyvvizsgálati tevékenység függetlensége érdekében meghatározott előírások (ideértve különösen az összeférhetetlenséggel és a könyvvizsgálók rotációjával kapcsolatos szabályokat) betartását;
  - c) a könyvvizsgálói észrevételeket – beleértve az ún. vezetői levélben megfogalmazottakat is – érdemben áttekinti és hasznosítja;
  - d) a könyvvizsgálói észrevételek alapján időben megteszi a hiányosságok megszüntetése érdekében szükséges hatékony intézkedéseket;
  - e) ösztönzi a nyilvántartások, az adatszolgáltatások, a nyilvánosságra hozatal⁴⁶ és a belső ellenőrzési rendszerek könyvvizsgáló által történő ellenőrzését;
  - f) törekszik a nyilvánosságra hozott információk minél szélesebb körű könyvvizsgálói hitelesítésére,
  - g) aktívan támogatja a könyvvizsgálót a könyvvizsgálói külön jelentés összeállításában.
156. Elvárt, hogy a külső és a belső kontrollok (például tulajdonosi kontroll) minél hatékonyabb működése érdekében a pénzügyi szervezet belső ellenőrzése és – amennyiben a pénzügyi szervezetnél működik – auditbizottsága jó szakmai kapcsolatot tartson fenn a könyvvizsgálóval, a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokban megfogalmazott alapelvek szem előtt tartásával.
157. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet – az MNB ezirányú megkeresése alapján – részt vegyen és együttműködést tanúsítson az MNB és a könyvvizsgáló közötti, az európai felügyeleti hatóságok vonatkozó iránymutatásaival⁴⁷ összhangban megvalósuló, személyes megbeszélésen.

VIII. A belső védelmi vonalak kialakításának és működtetésének speciális kérdései

VIII.1. Kiszervezés⁴⁸, külső szakértők igénybevétele

158. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport rendelkezzen az irányítási funkciót

---

⁴⁶ A Hpt. 263. § (3) bekezdése alapján a hitelintézetek esetében ez jogszabályi előíráson alapuló kötelezettség is.

⁴⁷ Iránymutatások a hitelintézeteket felügyelő illetékes hatóságok és a hitelintézetek jogszabályban előírt könyvvizsgálatát végző, jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgáló(k) és a könyvvizsgáló társaság(ok) közötti kommunikációról (EBA/GL/2016/05); A biztosítókat felügyelő illetékes hatóságok és e társaságok jogszabályban előírt könyvvizsgálatát végző, jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgáló(k) és könyvvizsgáló cég(ek) közötti tényleges párbeszédre vonatkozó iránymutatások (EIOPA-16/858)

⁴⁸ A kiszervezés témaköre tekintetében várható, hogy a jövőben külön ajánlás keretében részletesebb elvárások is megfogalmazásra kerülnek.

betöltő testület által jóváhagyott kiszervezési politikával.

159. A külső- és belső (a csoporttagokon keresztül megvalósuló) kiszervezés témakörére egyaránt kitérő kiszervezési politikában – az ágazati jogszabályok előírásait szem előtt tartva⁴⁹ – a pénzügyi szervezet/csoport meghatározza azokat a szolgáltatásait, tevékenységeit és funkcióit, amelyet ki kíván szervezni, és értékeli a kiszervezésnek a pénzügyi szervezet/csoport működésére gyakorolt hatásait és kockázatait, továbbá meghatározza azon vállalkozások kiválasztásának elveit és szempontjait, akikkel kiszervezési szerződést kíván kötni. Ez utóbbi tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzügyi szervezet a kiszervezési szerződés megkötése előtt minden esetben megvizsgálja, hogy a kiszervezett tevékenységet végző megfelelő etikai sztenderdekkel és üzletvezetési gyakorlattal rendelkezik-e.
160. A kiszervezési politikáját a pénzügyi szervezet annak szem előtt tartásával határozza meg, hogy valamely szolgáltatás, tevékenység vagy funkció kiszervezése nem akadályozhatja a pénzügyi szervezet/csoport belső kontroll funkcióinak gyakorlását és külső ellenőrzését, beleértve az MNB-vel történő együttműködést és valamely felügyeleti intézkedés alkalmazását is.
161. Az MNB elvárása, hogy a kiszervezési politikában a pénzügyi szervezet meghatározza a kiszervezési tevékenységgel összefüggésben felmerülő belső irányítási és kontroll követelményeket is.
162. Az MNB elvárja, hogy a kiszervezési politikáját a pénzügyi szervezet/csoport rendszeresen, legalább öt évente, illetve minden jelentősebb, a kiszervezési gyakorlat szempontjából releváns, a pénzügyi szervezetet/csoportot érintő jelentős esemény esetén felülvizsgálja, és szükség szerint módosítsa.
163. Elvárt, hogy valamely tevékenység – a kiszervezési politika keretein belül megvalósuló – kiszervezésekor a pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalakat alkotó irányítási és kontroll szempontokat is vegye figyelembe, a kiszervezésre vonatkozó konkrét szerződéseit azok szem előtt tartásával kösse meg, és a kiszervezett szolgáltatásokat, tevékenységet, funkciót annak megfelelően kezelje. Bármely – jogszabály által lehetővé tett – szolgáltatás, tevékenység, funkció kiszervezésekor tekintettel kell lenni arra, hogy az adott szolgáltatásért, tevékenységért, funkcióért való felelősség továbbra is a pénzügyi szervezet vezetésénél marad, továbbá, hogy az adott szolgáltatásra, tevékenységre, funkcióra vonatkozó jogszabályi előírások és egyéb elvárások (beleértve jelen ajánlást is) továbbra is érvényesek maradnak.

---

⁴⁹ A Hpt. alapján csak azok a tevékenységek szervezhetők ki, amelyek esetében adatkezelés vagy adatfeldolgozás valósul meg.

164. Az MNB a kiszervezésnek nem minősülő, külső szakértők, tanácsadók igénybevétele során is elvárja a pénzügyi szervezettől a belső irányítási és kontroll szempontok érvényre juttatását, valamint annak az elvnek a szem előtt tartását, hogy az adott szolgáltatásra, tevékenységre vonatkozó jogszabályi előírásoknak és egyéb elvárásoknak (például szokványok, etikai szabályok) továbbra is érvényesülniük szükséges.

VIII.2. Új termékek és szolgáltatások

165. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport rendelkezzen az irányítási funkciót betöltő testület által jóváhagyott és rendszeresen felülvizsgált – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú felülvizsgálatot – új termék politikával.

166. Az új termék politikában a pénzügyi szervezet meghatározza az új termék, szolgáltatás és piac pénzügyi szervezet/csoport egésze által egységesen használt fogalmát, és azokat a szempontokat, amelyek alapján valamely új termék, szolgáltatás bevezetéséről vagy új piacon való megjelenésről, illetve a meglévő termékek, szolgáltatások és piacok tekintetében jelentős módosításokról (például új leányvállalat vagy különleges célú gazdasági egység létrehozása) dönt. Az új termék politika biztosítja, hogy a jóváhagyott termékek és változások összhangban legyenek a vonatkozó jogszabályi előírásokkal és a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközökkel⁵⁰, a pénzügyi szervezet kockázati stratégiájával és kockázati étvágyával, a kapcsolódó limitekkel, továbbá, hogy a kapcsolódó folyamatok (például kockázatkezelés) és rendszerek (például informatikai háttér) szükséges felülvizsgálatára mindenkor sor kerüljön.

167. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet az új termék politikájában az új termékek bevezetésével kapcsolatos döntési folyamatokat és eljárásokat, beleértve a döntésben részt vevő területek megjelölését is, valamint a kapcsolódó belső kontroll követelményeket (kockázati kontrolli, megfelelési biztosítás és belső ellenőrzés szerepe az új termék politika jóváhagyásában vagy alkalmazásának kontrolljában) rögzítse.

168. Javasolt, hogy új termék, szolgáltatás bevezetése vagy új piacon való megjelenés előtt a pénzügyi szervezet különösen a következő szempontokat értékelje: jogszabályi megfelelés kérdése, az árazási modellek megfelelése, a pénzügyi szervezet/csoport kockázati profiljára, tőkemegfelelésére, likviditására és egyéb prudenciális követelményeknek való megfelelésére, valamint a jövedelmezőségére gyakorolt hatás, felmerülő kockázatok (beleértve a működési kockázatokat is), a kockázatok megértésére, nyomon követésére és szükség szerinti mérséklésére rendelkezésre álló eszközök és kapacitások, a belső kontroll

---

⁵⁰A tőkepiaci szolgáltatókra vonatkozó előírásokat a Bszt. és a befektetési vállalkozás által alkalmazandó termékjóváhagyási folyamatról szóló 16/2017. (VI. 30.) NGM rendelet, valamint a kidolgozás alatt álló, a tőkepiacon irányadó termékjóváhagyásra vonatkozó követelményekhez kapcsolódó MNB ajánlás rögzíti.

funkciók gyakorlását esetlegesen akadályozó tényezők, gazdasági-társadalmi körülmények, azok potenciális változása, a pénzügyi rendszer és a reálgazdaság ciklikus pozíciója.

VIII.3. Vészhelyzeti és szolgáltatásfolytonossági tervek, helyreállítási terv

169. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a válsághelyzetekre (vészhelyzetek bekövetkezése, a kritikus erőforrásokhoz való hozzáférés tartós korlátozottsága és a pénzügyi szervezet szolgáltatási folyamatainak ebből következő megszakadása) való felkészülés, az azokkal járó működési, pénzügyi, jogi, reputációs, rendszerkockázati és egyéb lényeges következmények csökkentése érdekében a jogszabályi előírások által megkövetelt vészhelyzeti és szolgáltatásfolytonossági (üzletmenet-folytonossági és informatikai katasztrófa helyzet elhárítási) tervek mellett, pénzügyi szervezeti- és csoportszintű helyreállítási tervet⁵¹ is kidolgozzon.
170. A vészhelyzeti és szolgáltatásfolytonossági tervekben a pénzügyi szervezet azokat a potenciális intézkedéseit tekinti át, amelyek vészhelyzet bekövetkezése esetén a legfontosabb üzleti tevékenységek (például nyilvántartási folyamatok), funkciók (például IT, kommunikációs rendszerek működése) folyamatos működésének fenntartása érdekében szükségesek⁵².
171. A helyreállítási terv olyan terv, amelyben foglalt intézkedési lehetőségek a likviditást vagy a fizetőképességet (szolvenciát) súlyosan veszélyeztető állapot esetén – rendkívüli állami pénzügyi támogatás vagy a jegybanki feladatkörében eljáró MNB rendkívüli likviditási hitelének igénybevétele nélkül – biztosítják a pénzügyi szervezet/csoport pénzügyi helyzetének stabilizálódását. A helyreállítási terv készítése keretében felmérésre kerül, hogy az egyes rendszer-, pénzügyi szervezeti- vagy csoport szinten jelentkező stresszhelyzetek kezelésére milyen eszközök állhatnak a pénzügyi szervezet/csoport rendelkezésére a normál üzleti tevékenység keretei közé való visszatérés érdekében, illetve, hogy azokat miként tudják alkalmazni. A helyreállítási tervek készítését az MNB a CRR hatálya alá tartozó intézményeknél külön iránymutatás alapján kezeli⁵³.
172. Az MNB véleménye szerint az előzetesen elkészítendő tervek (például a likviditási vészhelyzeti terv) egy közös megelőző, helyreállítási tervbe történő integrálása révén megoldható a legkülönbözőbb válság szituációkra való pénzügyi szervezeti-, illetve csoportszintű, tudatos felkészülés. Ezzel összefüggésben az MNB a pénzügyi szervezetnél jó gyakorlatnak tartja külön szolgáltatás folytonossági funkció kialakítását és működtetését,

---

⁵¹ A hitelintézetek esetében a Hpt. 114. § (1) bekezdése alapján, a befektetési vállalkozások esetében a Bszt. 102. § (1) bekezdése alapján ez jogszabályi előíráson alapuló kötelezettség is. Az előzetesen elkészítendő helyreállítási terv nem azonos a Bit. 309, 312., 316., 317. és 318. §-a által szabályozott tervvel.

⁵² Kapcsolódó ajánlás: az informatikai rendszer védelméről szóló 7/2017. (VII. 5.) MNB ajánlás

⁵³ A hitelintézetek és befektetési vállalkozások által kötelezően elkészítendő helyreállítási tervről szóló 2/2016. (IV. 25.) MNB ajánlás

például a kockázati kontroll funkció részeként.

173. A vészhelyzeti és szolgáltatásfolytonossági tervek, valamint a helyreállítási terv esetében is követendő gyakorlat a megfelelő dokumentáltság és jóváhagyási folyamat, az informatikai rendszer elégtelensége esetén is hozzáférhető, fizikailag elkülönült tárolás (papíralapon vagy külön adathordozón) és vészhelyzet esetén megfelelő időben történő hozzáférés biztosítása, a rendszeres, legalább évente megvalósuló tesztelés (a feltárt hiányosságok dokumentálásával, elemzésével) és felülvizsgálat, valamint a kapcsolódó kommunikáció és képzések megvalósítása.

VIII.4. Safeguarding officer

174. A befektetési szolgáltatónak az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelméért felelős, kellő hatáskörrel és szakértelemmel rendelkező tisztségviselőt (safeguarding officer) kell kineveznie. Az MNB általános elvárása, hogy az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek kezelésével kapcsolatos jogszabályi előírások teljesítésével összefüggő, szervezeten belüli munkafolyamatok és informatikai nyilvántartási rendszerek működéskéne, illetve a harmadik felekkel kialakított együttműködés ellenőrzése, valamint a releváns üzleti döntések és az ügyfelekkel történő releváns kommunikációs gyakorlat ellenőrzése – összhangban a 97. pontban és a 117. b) pont bg) alpontjában rögzítettekkel – a safeguarding officer feladatkörében összpontosuljon. Az MNB elvárása – a 97. pontban rögzítettekkel összhangban –, hogy a safeguarding officer feladatkör önállóan vagy valamely belső kontroll funkció keretében kerüljön ellátásra. Ez utóbbit tekintve az MNB azt tartja követendő gyakorlatnak, hogy e feladatkör – követve a 2018. január 3-tól hatályos Bszt. logikáját, amely közvetlenül a megfelelőség biztosítási funkciót követően szabályozza a tisztséget – valamely második szintű belső védelmi vonal (megfelelőség biztosítási funkció, kockázati kontroll funkció) részét képezze. Az MNB elvárja, hogy a safeguarding officer közvetlenül a befektetési szolgáltató felügyelési funkciót betöltő testülete felé tartozzon negyedéves beszámolási, jelentési kötelezettséggel, éves munkatervét, konkrét feladatait a felügyelési funkciót betöltő testülete határozza meg és fogadja el. Az MNB elvárja, hogy a safeguarding officer tisztség ellátásával kapcsolatos feladatok elvégzésének rendje, a tisztséghez kapcsolódó felelősségi és hatáskörök a felügyelési funkciót betöltő testület által is jóváhagyott belső szabályzatban kerüljenek rögzítésre.
175. A befektetési szolgáltató döntésétől függően a safeguarding officer tisztséghez rendelt feladatokat a kinevezett személy kizárólagos feladatként vagy más feladatkörrel együtt látja el. Az MNB elvárása, hogy az ügyfelek eszközeit kezelő befektetési szolgáltató a tevékenysége méretével arányosan – különösképpen figyelembe véve a kezelt ügyfélvagyon és ügyfélkör méretét, illetve utóbbi differenciáltságát, az igénybe vett al-letétkezelő és elszámolási partnerek számát, illetve az al-letétkezelői lánc összetettségét, a rendszeres rekonziliációs és szegregációs feladatokat, illetve az azt kiszolgáló infrastruktúra és

szervezet összetettségét –, továbbá a jogszabályi előírásoknak és felügyeleti elvárásoknak való megfelelés szem előtt tartása mellett döntsön arról, hogy a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok egy önálló munkakörben vagy valamely más belső kontroll funkciót betöltő munkatárs feladatkörének kiegészítésével kerülnek ellátásra. Amennyiben a befektetési szolgáltató az utóbbi megoldás alkalmazása mellett dönt, úgy az MNB elvárja, hogy a safeguarding officer-ként kijelölt személy munkaköri leírásában ezen tisztség és az azzal összefüggő feladatok nevesítetten és az egyéb feladatoktól elkülönítetten megjelenjenek.

176. Az MNB elvárása alapján a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok ellátására allokkált pozíciók számát a befektetési szolgáltató szintén az arányosság szempontjának figyelembevételével határozza meg. A befektetési szolgáltató a tisztség kialakítása során nem törekedhet kizárólag a jogszabályi minimum követelménynek való megfelelésre. Az MNB elvárása szerint a safeguarding officer tisztséget és feladatokat érintő szervezeti döntéseket a felvigyázási funkciót betöltő testület elé szükséges terjeszteni. Az MNB elvárja, hogy a befektetési szolgáltató olyan személyt bízjon meg a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok ellátásával, aki átfogó szakértelemmel rendelkezik az ügyfelek pénzeszközeinek és pénzügyi eszközeinek kezelését érintő jogszabályi előírások, az ügyfelek eszközeinek kezeléséhez (rendszeres rekonziliációhoz, saját és megbízási eszközök szegregációjához, a nyilvántartási rendszerek működéséhez, az al-letétkezelő és elszámolási partnerekkel való üzleti kapcsolat stb.) kapcsolódó szervezeten belüli folyamatok és feladatok vonatkozásában. Amennyiben a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok hatékony és kellő szakértelemmel történő ellátása – például az ügyfelek eszközeinek védelmével kapcsolatos korábbi negyedéves rendszerességű ellenőrzési gyakorlatból kifolyólag – indokolja, úgy a befektetési szolgáltató dönthet úgy is, hogy a belső ellenőrzési szervezeti egységhez tartozó munkatársat bíz meg a tisztség ellátásával. Ez esetben az MNB elvárja ugyanakkor, hogy a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok egy önálló munkakörben kerüljenek ellátásra, és különüljenek el más belső ellenőrzési feladatoktól. Az MNB elvárása alapján a befektetési szolgáltatónak azonban középtávon törekednie szükséges arra, hogy a safeguarding officer tisztség – figyelembevételével a kellő szakértelemmel és hatáskörrel kapcsolatos elvárást is – a belső ellenőrzési területtől függetlenül működjön.

177. Az MNB megítélése szerint a safeguarding officer akkor rendelkezik kellő hatáskörrel az ügyfelek eszközeinek védelmével kapcsolatos feladatok ellátását illetően, ha – az utólagos ellenőrzési feladatai mellett – az ügyfelek eszközeinek kezelésével összefüggő üzleti és szervezeti döntések (például új nyilvántartási rendszer bevezetése, nyilvántartási rendszerek integrálása, új al-letétkezelő partner kiválasztása, biztosítéki megállapodások megkötése, az ügyfelek eszközeinek kezelését érintő jogszabályi előírások tekintetében releváns szervezeti egységeket érintő döntések) meghozatala tekintetében biztosított a folyamatba épített véleményezési jogosultsága is. Felügyeleti elvárás továbbá, hogy a

safeguarding officer rendelkezzen az ellenőrzési és véleményezési feladatainak független ellátását biztosító informatikai jogosultságokkal az ügyfelek eszközeinek kezelésével összefüggő informatikai rendszerekhez, illetve információval az ügyfelek eszközeinek kezelésével kapcsolatos üzleti, szervezeti döntésekről.

178. Az MNB elvárja, hogy a befektetési szolgáltató által kinevezett safeguarding officer munkaköre legalább az alábbi feladatok ellátására terjedjen ki:
- a) az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek kezelésével összefüggő – különösen a Bszt. 57-60. §-ában meghatározott – jogszabályi előírások folyamatos és nyomon követhetően dokumentált ellenőrzése a vonatkozó vezetői körlevelekben⁵⁴ meghatározott felügyeleti elvárások mentén, ideértve a tételes pénz- és értékpapír fedezettségi vizsgálat lefolytatását, és az ellenőrzésről készített negyedéves jelentés elkészítését, illetve annak MNB részére történő benyújtását;
  - b) az ügyfelek eszközeinek kezelésével, nyilvántartásával megbízott harmadik felek kiválasztási és minősítési gyakorlatának kidolgozásában való részvétel, a gyakorlat véleményezése, a rendszeres partnerfelülvizsgálat végrehajtásában való részvétel, valamint a harmadik felekkel kötött szerződések véleményezése, szerződéses dokumentáció ellenőrzése;
  - c) az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelmét szolgáló – különösen a jogosulatlan hozzáférést megakadályozó – folyamatba épített mechanizmusok ellenőrzése, azok rendszeres felülvizsgálata, továbbá az ügyfelek eszközeinek használatával kapcsolatos gyakorlat, szabályzatok, megállapodások kidolgozása, véleményezése, ideértve – amennyiben releváns – a tulajdon-átruházásos biztosítéki megállapodások alkalmazásának megalapozottságát, alkalmazása feltételeinek kidolgozásában való közreműködést;
  - d) az ügyfelek eszközeinek védelmével kapcsolatosan az ügyfelek részére nyújtott tájékoztatás kialakításában való közreműködés, véleményezés;
  - e) a munkavállalók részére az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelmét szolgáló, dokumentált belső oktatások lefolytatása;
  - f) az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek kezelésével kapcsolatos jogszabályi előírások megsértéséhez vezető, valamint az ügyfelek eszközeinek védelmét, az ügyfelek rendelkezési jogát veszélyeztető események szervezeten belüli bejelentési folyamatának kidolgozása, működtetése, a bejelentések nyilvántartása, haladéktalan kivizsgálása és riportolása az irányítási funkciót betöltő testület, és ezzel egyidejűleg a felvigyázási funkciót betöltő testület felé, valamint negyedéves rendszerességgel az MNB felé, továbbá intézkedési javaslatok megfogalmazása és haladéktalan végrehajtásának nyomon követése;
  - g) amennyiben az f) pont szerint feltárt eset vonatkozásában az ügyfelek tulajdonát

---

⁵⁴ <https://www.mnb.hu/letoltes/tmpb0a8-tmp-14558992.pdf>, valamint a 63538-2/2016 iktatószámú vezetői körlevél

képező eszközök védelmét veszélyeztető körülményt a befektetési szolgáltató nem tudja haladéktalanul elhárítani, az MNB részére történő közvetlen, részletes és írásbeli tájékoztatás nyújtása a feltárt kockázatról.

179. Elvárt, hogy a befektetési szolgáltató belső ellenőrzése a pénzügyi szervezet/csoport tevékenységéhez arányosan illeszkedő, negyedéves, féléves vagy éves időszak szerinti gyakorisággal ellenőrizze, hogy a safeguarding officer funkció működése megfelel-e a jelen ajánlás elvárásainak és arról évente készítsen jelentést azon testületek részére, amelyekkel szemben beszámolási és jelentési kötelezettség áll fenn. Elvárt továbbá az is, hogy a 138. pont szerinti audit terv összeállítása során a befektetési szolgáltató legyen tekintettel e funkció tekintetében érvényre juttatandó speciális felügyeleti elvárásra.

IX. Átláthatóság és a belső védelmi vonalakkal kapcsolatos nyilvánosságra hozatal

180. Elvárt annak biztosítása, hogy a pénzügyi szervezet/csoport stratégiáit, politikáit, belső szabályzatait, belső eljárásrendjeit és ügyrendjeit az alkalmazottak a munkájukhoz és felelősségi szintjükhöz igazodó mértékben megismerjék, megértsék és azok változásairól folyamatosan, megfelelő időben értesüljenek.
181. A pénzügyi szervezetek tevékenységének és működésének minél jobb átláthatósága érdekében az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalak felépítéséről és működtetéséről a jogszabályi előírásokon túl is, de azokat szem előtt tartva, évente rendszeresen hozzon nyilvánosságra az érdekelt felek a pénzügyi szervezet/csoport valós és hiteles értékelését elősegítő, érthető, valós, időben és tartalmát tekintve releváns információkat. A nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos jogszabályi előírások és felügyeleti szabályozó eszközök viszonylag kevés, a belső védelmi vonalakkal összefüggő elemet határoznak meg. Az MNB jó gyakorlatnak tekinti az ajánlásban kifejtett témák szerinti tartalmat és szerkezetet. A belső védelmi vonalak tekintetében a nyilvánosságra hozatal során az alábbiakra javasolt kitérni:
- a) szervezeti felépítés és csoport struktúra (jogi struktúra, irányítási és működési szerkezet, fő felelőségek és jelentési vonalak) bemutatása, amennyiben releváns országonkénti bontásban,
  - b) az a) pontban felsoroltak tekintetében az előző nyilvánosságra hozatal óta bekövetkezett változások,
  - c) testületi rendszer bemutatása (testületek megnevezése, tagok száma és mandátumuk hossza, független tagok száma, nemek szerinti összetétel), irányítási és felügyeleti funkciók megvalósulása (az egyes testületek fő felelősége),
  - d) testületek, bizottságok bemutatása (megnevezés, összetétel),
  - e) érdekkonfliktusok kezelésének módja,
  - f) belső kontroll funkciók szervezeti megoldásának bemutatása,

- g) a belső kontroll funkciók függetlenségének értékelése,
- h) az egyes belső kontroll funkciót ellátó területek közötti feladatmegosztás ismertetése, koordinációs mechanizmusok,
- i) szolgáltatás folytonosság kezelés bemutatása.

182. Az MNB a belső védelmi vonalakkal kapcsolatos nyilvánosságra hozatal tekintetében valamennyi pénzügyi szervezet esetében elvárja a hitelintézetek és befektetési vállalkozások nyilvánosságra hozatali gyakorlatának általános követelményeiről szóló 8/2017. (VIII. 8.) MNB ajánlás 23-26., 31., 38. és 40. pontjában rögzített, a nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos általános elvárás érvényre juttatását.

183. A jogsértések jelentésére vonatkozó jogszabályi előírások betartásán túlmenően⁵⁵ az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet működtessen olyan – megfelelően dokumentált és egyértelmű szabályokra épülő – eljárásokat is, amelyek lehetővé teszik, hogy a pénzügyi szervezet/csoport belső védelmi vonalainak működését, illetve annak valamely részrendszerét érintő fontos és bizonyítékokkal ugyan nem feltétlenül alátámasztott, de megalapozott, a munkatársak részéről érkező felvetések, problémák is az irányítási, illetve a felvigyázási funkciót betöltő testületek tudomására jussanak.

184. Az MNB elvárása alapján a 183. pont szerinti eljárások biztosítják:

- a) valamennyi munkavállaló részére az észlelt hiányosságok jelzését,
- b) a jelentési vonalakon kívüli jelentés lehetőségét is (például: közvetlenül a megfelelőség biztosítási funkció vagy a belső ellenőrzés vezetőjénél),
- c) a kijelölt vezető testület vagy funkció hozzáférését az anonimizált bejelentésekhez, de lehetővé tehető a bejelentési eljárás teljes anonimitása is,
- d) a vonatkozó adatvédelmi előírásokra tekintettel, a bejelentő személy, valamint a felmerült hiányosságért feltehetően felelős természetes személy személyes adatainak védelmét,
- e) azt, hogy a bejelentő személyre nézve a bejelentés ne járjon semmilyen negatív következménnyel (például diszkrimináció, tisztességtelen bánásmód), még abban az esetben sem, ha későbbi vizsgálat alapján a felmerült hiányosságért feltehetően felelős személlyel szemben végül nem alkalmaznak intézkedést,
- f) a bejelentő személy számára a visszajelzést, hogy a bejelentése eljutott a megfelelő helyre,
- g) a bejelentések értékelését, nyomon követését, kivizsgálását és nyilvántartását.

---

⁵⁵ Befektetési vállalkozások: Bszt. 24/G. §, hitelintézetek: Hpt. 116. §

X. Záró rendelkezések

185. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
186. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
187. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.
188. Az MNB az ajánlás alkalmazását 2019. január 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.
189. 2019. január 1-jén hatályát veszti a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról szóló 5/2016. (VI. 6.) MNB ajánlás.

Dr. Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

A pénzügyi szervezet belső védelmi vonalait illető dokumentációs elvárások

1. Tulajdonosi szerkezet
2. Amennyiben releváns, a pénzügyi csoport szerkezete (jogi és funkcionális szerkezet)
3. Az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületek összetétele és működése
  - a) kiválasztási szempontok
  - b) tagok száma, megbízatásuk időtartama, rotálás
  - c) a testület független tagjai
  - d) a testület ügyvezető tagjai
  - e) a testület nem ügyvezető tagjai
  - f) amennyiben releváns a belső feladatmegosztás
4. Irányítási szerkezet és szervezeti ábra (amennyiben releváns a csoportra gyakorolt hatással)
  - a) bizottságok
    - aa) összetétel
    - ab) működés
  - b) amennyiben van, ügyvezető testület
    - ba) összetétel
    - bb) működés
5. Kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyek
  - a) az operatív kockázatkezelés vezetője
  - b) kockázati kontroll vezető
  - c) CRO
  - d) megfelelőség biztosítási vezető
  - e) belső ellenőrzési vezető
  - f) egyéb kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyek
6. Működési struktúra (amennyiben releváns, a csoportra gyakorolt hatással)
  - a) működési struktúra, üzletágak, valamint a hatáskörök és felelősségi körök elosztása
  - b) kiszervezés
  - c) termékek és szolgáltatások köre

- d) a tevékenység területi hatálya
  - e) szabad szolgáltatásnyújtás
  - f) fióktelepek
  - g) leányvállalatok, közös vállalkozások stb.
  - h) offshore központok használata
7. A kockázatkezelési rendszer leírása, a kockázati stratégiát is beleértve
8. Belső kontroll rendszer: az egyes feladatkörök leírása, a hozzá tartozó szervezetet, erőforrásokat, kompetenciákat és hatásköröket is beleértve
9. Vezetői információs rendszer
10. Magatartási és viselkedési kódex (amennyiben releváns, a csoportra gyakorolt hatással)
- a) stratégiai célkitűzések és vállalati értékek
  - b) belső kódexek és szabályzatok, megelőzési politika
  - c) az érdekkonfliktusok kezelését célzó politika
  - d) visszaélések bejelentése
11. A belső védelmi vonalak rendszerét rögzítő dokumentum státusza
- a) elfogadás dátuma
  - b) legutóbbi módosítás dátuma
  - c) legutóbbi felülvizsgálat dátuma
  - d) a dokumentum megfelelő testület általi jóváhagyásának igazolása

Belső védelmi vonalak

Felelős belső irányítás
(internal governance)

Belső kontroll funkciók
(internal control)

- kockázati kontroll funkció (risk control function)
- megfeleléség biztosítási funkció (compliance function)

- belső ellenőrzési funkció (internal audit function)